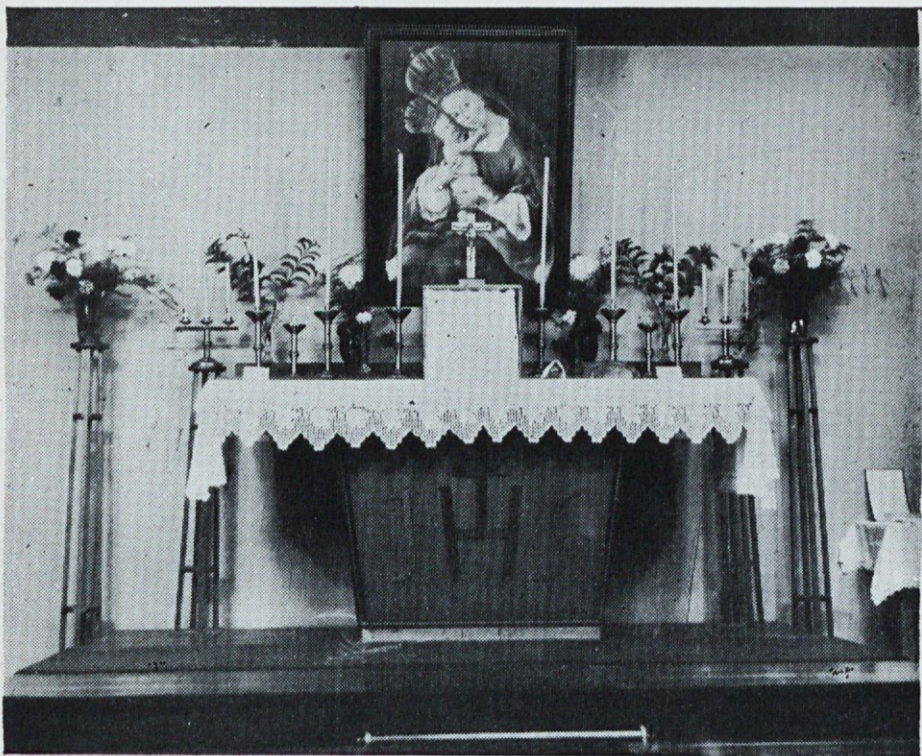

duhovno življenje

Poljarska Kletna
LJUBLJANA

na vida e spiritual

Čeprav so obzorja temna in je valovje časov vi-
harno, razburkano, posebno v Sloveniji in okrog
nje, vendar v ljubezni in otroškem zaupanju v
Marijo Pomagaj zre slovenski narod — v do-
movini in v tujini —, ki je Marijin narod, v bo-
dočnost poln upanja na pomoč iz Marijinih rok
in na usmiljenje in blagost iz Njenega zlatega
materinskega in brezmadenega Srca.

POSTAVIL JE ZNAMENJE

V drugi polovici devetnajstega stoletja se je človeška družba bolj in bolj razcepila v dve razreda: eden po številu majhen, je užival domala vse ugodnosti; drugi obsegajoč ogromno množico delavcev, pa se je tlačen od uboštva in bede zastonj trudil, da bi se rešil iz stiske.

V tej zmedi so vsi dobro misleči spoznali, da je treba nekaj napraviti. A kaj, o tem so bili med njimi veliki prepadi. Eni so se začeli vnemati za to, da se morajo delavci združiti in kratkomalo z revolucijo prevrniti ves socialni in gospodarski red. Drugi, ki so čutili, da se takšni prevratni načrti ne skladajo s krščanstvo, so zahtevali, naj se gospodastvo tako preuredi, da bodo dobivali delavci pravičen delež gospodarskih dobrin in pristojno mesto v človeški družbi. Tretji, prepričani, da so te žalostne razmere le posledica nujnih gospodarskih zakonov, pa so se ogrevali le za „ljubezen“, ki naj blagohotno pokrije vse krivice.

V taki razdvojenosti duhov, ko se je z ene in druge strani in ne vedno mirno dogajala pravda, so se oči vernih obračale k stolu sv. Petra.

Modri papež Leon XIII. je o tej krvaveči rani dolgo razmišljal; se posvetoval z najboljšimi sociologi, delodajalci in delavci. Ko pa se je zdelo, da je dozorel čas, saj je na eni strani naraščal socializem in so na drugi strani ljudje že okušali grenke sadove liberalizma, je Leon XIII. povzdignil svoj glas in 15. maja 1891 — pred 70 leti torej — izdal znamenito okrožnico „Rerum Novarum“.

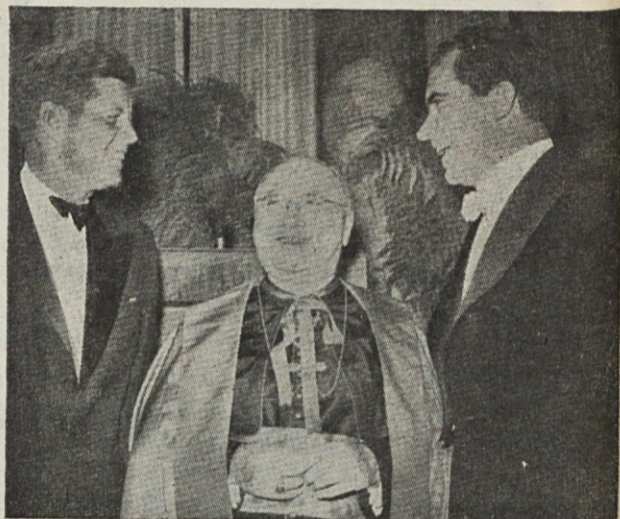
Glas okrožnice „Rerum Novarum“, katero lepo dopolnjuje štirideset let mlajša „Quadragesimo anno“, se ni izgubil v praznini. Številni, med njimi zlasti naš Janez Evangelist Krek, so jo z veseljem sprejeli. Postala je vir plemenitih in osrečujočih zamisli. Žal so se našli tudi taki, ki so v svoji kratkovidnosti raje sledili stari liberalno pobarvani poti. Mnoge pa je omamila skrivnostni komunizem. Oboji so tako krivi, da je velik del človeštva zajadral v suženjstvo, ki je hujše kot ono iz devetnajstega stoletja.

Toda vse te verige bodo prej ali slej pretrgane. Svobodni ljudje, rešeni dolgega in do srca žgočega suženjstva, se bodo z otroško velikim zaupanjem povrnil k Leonovem znamenju, ki bo človeškemu rodu ustvarilo novo in bolj srečno dobo.

A. S.

Dan, ki so si ga mnogi zamislili kot dan sovraštva, se je spremenil v dan bratske ljubezni in vere v posmrtno življenje.

Prvi maj ima novo vsebino

Pred šestimi leti

Bilo je 1. maja 1955.

Rim se je zbudil kot vsako jutro k novemu življenju. Pa je bil vendarle drugačen njegov izraz kot ostale dni v letu. Po njegovi ulicah so se premikale skupine ljudi. Njih zunanost je bila preprosta, roke žuljave, poteze na obrazu odsev skromnosti, ki je napolnjevala njih duše.

Prišli so od vseh strani sveta; bili so različni po govorici, obleki, barvi kože. Toda vsi so čutili, da so člani iste družine božjih otrok; da je Bog njih oče; da so njihove pravice enake onim, ki jih presegajo po družabnem položaju ali celo režejo vsakdanji kruh.

Pripadali so delavskemu stanu, tistemu stanu, ki mu je marksistični socializem in kasneje še bolj brezbožni

Kardinal Spellman v razgovoru s Kennedyjem in Nixonom

komunizem hotel dati pečat protiverske mržnje in sovraštva do Cerkev.

Bilo jih je nad dvesto tisoč. V strnjenih vrstah so se pomikali proti vatikanski baziliki. V ulici Sprave so se njih vrste spajale v eno samo človeško reko, ki se je potem razlivala po ogromnem trgu pred mogočnim svetiščem sv. Petra apostola.

„Živel Kristus Delavec! Živel delavski stan! Živel sveti oče!“ to so bili klici, ki so ono čudovito jutro pretresali ozračje in naznanjali novo dobo v zgodovini človeštva. Dan, ki so si ga nekateri zamislili kot dan sovraštva, hujskanja in divjanja zoper posedujoče, se je pred mogočnim obeli-

skom na Petrovem trgu spremenil v dan bratske ljubezni in vere v posmrtno življenje.

Ko se je prikazal sam sv. oče v beli obleki, vitek in dostojanstven, kot je to bilo dano samo Piju XII., je navdušenje množice postalo tako silno, da se je zdelo, kot da se je v gorah utrgal silen plaz in začel prodirati v dolino. Vođnjaki na trgu, obelisk pred baziliko, Berninijevo stebrovje okrog trga, vse je izžarevalo in izdihavalo mogočnost, veselje in zadovoljstvo.

In že so se odtrgale iz srede silne množice majhne skupine delavcev, da Kristusovega namestnika počastijo s proizvodni svojih rok. Prihajali so z lahkim korakom, vidno ganjeni in z malo nemira na obrazu in presunjenosti v očeh. Poklekovali so pred papežem in ko so mu izročali svoje darove, so eni povedali to, kar so si bili že preje zamislili; spet drugi so na vse pozabili, kar so hoteli povedati in izrazili to, kar jim je tedaj spontano prišlo iz srca; spet tretji so pa umolknili in samo zrl skupnemu Očetu v obraz, med tem, ko so jim solze prišle v oči...

Nato se je dvignil sam sv. oče. Kot da bi odrezal, je prenehalo vzklikanje stotisočglave množice in nastala je grobna tišina. Zazvenel je prodirni glas papeža Pija XII., ki je dejal:

„Mnogokrat smo že poudarili s tega mesta, da Cerkev ljubi delavski stan. Sicer ji to njeni nasprotniki zanikajo in trdijo, da je ona zaveznica in zagovornica brezdušnega kapitalizma. Toda resnica je druga! Ona ljubi iskreno vse, ki si morajo svoj vsakdanji kruh iskati v težkih okoliščinah. Kar ne more dovoliti, je to, da bi delavec postal žrtev onih, ki bi ga radi odtrgali od Boga in zapeljali na pota, ki vodijo proč od večne sreče.“

Proglasitev praznika sv. Jožefa Delavca

Toda kljub vsej mogočnosti bi to srečanje sv. očeta z delavskimi množicami ostalo samo eno od mnogih, ki so se v Rimu dogodila pod papežem Pijem XII. In papežev govor bi se pridružil vrsti ostalih, ki jih je spregovoril in sedaj pripadajo že zgodovini.

Tako bi se bilo zgodilo, če ne bi bil Kristusov namestnik na dan 1. maja 1955 steril nekaj, kar je Cerkev v času svojega obstoja že večkrat storila: dal je prazniku, ki je bil izraz razredne nestrpnosti in sovraštva do vseh, ki kaj imajo, novo vsebino.

Prvi maj, ki se je rodil v znamenju gneva, iz želje po maščevanju in iz zagrenjenih src, ker so se čutila ponižana radi hladnega izkoriščanja teh, ki se niso mogli braniti, ta dan se je spremenil v hvalnico krščanske ljubezni s svojim lastnim besedilom za sv. mašo in duhovniški brevir.

Takole ga je naznanil sv. oče:

„Danes, na 1. maj, ki sò si ga delavci izvolili za svoj dan, Mi, ki smo Kristusov namestnik na zemlji, slovesno izjavljamo, da delo zasluži vse spoštovanje, saj plemeniti človeka, istočasno pa daje ljudem pravice in nalaga dolžnosti, ki se jim nihče ne more izogniti. Menimo, da samo krščansko pojmovanje dela lahko odstrani sovraštvo in nasilje vseh vrst ter prinese človeški družbi mir. Zato se Nam zdi prav, da ravno na 1. maj proglasimo nov praznik, praznik sv. Jožefa Delavca, kajti prav ta skromni obrtnik iz Nazareta najlepše predstavlja, tako pred Bogom kot Cerkvijo, dostojanstvo dela, istočasno pa je tudi najuspešnejši zaščitnik vas in vaših družin pred Bogom in ljudmi.“

S to proglasitvijo je sv. oče nekoliko pogazil načelo liturgistov, ki trdijo, naj boš krščanski prazniki ne toliko ideološkega značaja kot izraz zgodovinskih dogodkov. Toda vsakdo bo moral dati sv. očetu prav s pastoralnega vidika Kajti novi praznik nudi toliko vsebine in toliko pobud za vsakdanje življenje, da sodobno človeštvo praktično že ni moglo biti brez njega, zlasti ker je že obstojal v svoji negativni, protiverski in proticerkveni zamisli.

Vsebina novega praznika

Koliko laže je govoriti o delu, če se ima konkretno pred očmi osebo, ki ga je od mladih let nadnaravno pojmovala in z njim posvetila sebe, svojo ženo in otroka, ki mu je bil izročen v rejo in vzgojo!

Bil je sv. Jožef tesar. Težko življenje je imel. Že njegov poklic ni bil lahak. Mnogo trdega dela, mnogo naporov, mnogo tisk ekonomskega značaja. Pridružimo temu še težave, ki so nastale v zvezi z Jezusovim prihodom na svet: beg v Egipt, povratek, skrb za vsakdanji kruh. Kajti pri Jožefu je bila doma revščina. Sin božji je hotel tako, da bi vsi, ki težko živijo, našli v vzoru sv. Jožefa moč, tolažbo in voljo do življenja.

Na kratko bi vsebino tega praznika povzeli v sledeče misli: vzbuditi v delavcih ljubezen do Kristusovega evangelija in zaupanje v njegov nauk; oblastnike opozoriti, naj skrbijo za socialno pravičnost v družbi; in odstraniti zmotna načela o delu in o razmerju dela do kapitala, ki so prav kriva, da je današnja družba nemirna in do Boga ter Cerkve nezaupljiva in uporna.

Sredi 19. stoletja se je pojavil nov stan: proletariat. Niti ne moremo reči,

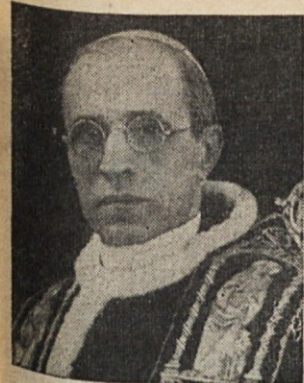
Škof
Rožman,
velik
prijatelj
delavstva

da je odpadel od Cerkve, kajti že od početka dalje je živel popolnoma na strani od vsega, kar je versko in naravno. Nečloveški delovni pogoji, izkoriščanje človeških sil do skrajnih mer ter pomanjkanje časa za izobraževanje, versko izživljanje ter umsko oblikovanje nje so iz članov proletariata naredili ljudi, ki so ihteli po maščevanju, hlepeli po bogastvu in se opajali ob misli na čas, ko bodo z revolucijo zavladali oni nad svojimi tlačitelji ter jim vrnili, kar so od njih morali prestat

Zaman je Cerkev opozarjala delodajalce na njih dolžnosti. Glas sv. očca Leona XIII., ki je v socialni okrožnici „Rerum novarum“ podal krščanski pogled na vprašanja, ki so povezana z delom, je ostal praktično brez odmeva. Tako je mogel marksizem in kasneje komunizem postati zaščitnik — vsaj navidezni — delavskih mas in uspeti v nekaterih državah s prevzemanjem vse oblasti.

Nasproti ideji marksizma je Cerkve postavila bolj kot idejo lik človeka, ki je posebljena ideja krščanskega misli o delu: sv. Jožefa Delavca. Tako kot izraža responzorij duhovniških

**Pij XII.
je dal
1. maju
novo
vsebino**

še eno poslanstvo: poudariti dostojanstvo dela v samem sebi. Poroča sv. pismo, da so mnogi Jezusa odklanjali enostavno iz razloga, ker je bil sin tesarja. Tudi danes je še marsikje vkošeninjen predsodek, da vsako delo človeku še ne da pravega položaja v družbi; spet drugod se članom nekaterih ras onemogoča dostop do vodilnih mest.

Vse to dokazuje, da bo potrebno Cerкви še mnogo vplivati, kristjanom pa se še mnogo truditi, da bodo delavske mase prišle do iskrenega prepričanja, da jim prave rešitve ne more nuditi marksizem, ampak le Kristusov evangelij.

Naj zaključijo pričujoči sestavek besede sv. očeta Janeza XXIII., ki jih je spregovoril pred dvema leti ob priliki novega praznika:

„O slavni očak sv. Jožef, ki si Jezusovo in Marijino dostojanstva skril pod ponižnim plaščem skromnega obrtnika in s svojim delom vzdrževal njuni življenji, štiti, te prosimo, s svojo ljubeznivo priprošnjo tudi nas, človeške otroke. Znane so ti stiske in trpljenje, saj si jih sam doživel od strani ljudi. Pomagaj, da radi zemskih skrbi ne bodo pozabili namena, radi katerega so bili od Boga ustvarjeni; in da se njih neumrljivih duš ne bo polastilo nezaupanje v božjo Previdnost. Daj razumeti delavcem, kjer koli že so, bodisi na polju, bodisi v tovarnah, rudnikih, pisarnah ali znanstvenih laboratorijih, da nikdar niso sami, temveč da sta z njimi poleg tebe Jezus ter njegova in naša Mati Marija, ki jih boste podpirali, jim brisali pot z obraza in olajšali tegobe življenja. Nauči tudi nje, kot si znal ti, da se bo delo zanje spremenilo v vzvišeno sredstvo posvečenja.“

JOŽE JURAK

dnevnica za ta dan: „Božja Beseda, po kateri so bile vse stvari ustvarjene, je blagovolila delati z lastnimi rokami.“

Toda praznik sv. Jožefa ni le visoka pesem veličini dela niti ne samo spomin na delo, ki sta ga v potu svojega obraza opravila božji Sin in sv. Jožef. Je tudi opozorilo oblastnikom, naj se prebudijo iz svoje socialne brezbrizičnosti in se sklonijo do revnih in ponižanih.

Takole se izraža sv. oče Pij XII.: „Vsak dober kristjan bo delal na to, da se izdelajo dobri zakoni, pa tudi, da zginejo s površja zemlje prazne fraze ter varljive besede. Javno mnenje mora stalno obsojati one, ki zlorablajo svoj položaj na račun bližnjega. Treba je imeti močno voljo, da v javnem življenju ne pride do zlorab in izkoriščanja slabotnih.“

In papež Janez XXIII. je za isti praznik leta 1959 dejal: „Vsak dan znova prihaja do nas krik tistih, ki si želijo kruha in dela. Na nje je treba misliti in jim pomagati, da bodo prišli do dostojnih dohodkov ter družinskega zadovoljstva in sreče.“

Pa ima praznik sv. Jožefa Delavca

OKNO

Argentina

Od 13. do 18. marca so v domu duhovnih vaj v San Miguelu pri Buenos Airesu zborovali argentinski škofje. Konferenci, kateri je predsedoval buenosaireški nadškof, kardinal Caggiano, je prisostvovalo 9 nadškofov, 23 rezidencionalnih škofov, en kapitularni vikar in dva pomožna škofa. Na konferenci so razpravljali o aktualnih problemih dežele. V torek, 14. marca, so vsi obiskali kardinala Copella, kanclerja katoliške Cerkve, ki je v Buenos Airesu obhajal srebrni jubilej svojega kardinalata.

Čile

Čilenski škofje so pred kratkim zaprosili španske škofe za pomoč. Kakor je znano, je nedavni potres napravil Čilu velikansko škodo. Prizadetih je bilo 22 škofij, nekatere bolj, nekatere manj. Šest stolnic, 195 cerkva, 4 semenišča, 866 šol, 65 župnišč in večje število samostanov je potres docela porušil ali pa tako poškodoval, da so postali neuporabni.

Avstrija

Avstrija je imela leta 1951 malo manj kot 7 milijonov prebivalcev. Izmed teh jih je pripadalo nad 6 milijonov rimsko-katoliški Cerkvi. Je 8 škofij s 2.986 župnijami. Nekatoličani se razdele takole: Evangeličanov je 429.493, to je 6,2% celotnega prebivalstva; grško-vzhodni Cerkvi pripada 15.000 ljudi; starokatoličanov je le 32.912, to je 0,5% prebivalcev. K izraelski veroizpovedi se prišteva 11.224 prebivalcev.

Norveška

Na Norveškem je bila ustanovljena prvikrat stalna konferenca severnih škofov petih skandinavskih držav. Predsednik je Most Rev. Theodore Suhr, škof v Kopenhagenu. Glavna skrb te stalne konference je delo za duhovniške poklice. Na prvem zborovanju so tudi razpravljali o katoliških šolah.

Francija

V Franciji so se pred časom zbrali na posvet vsi francoski škofje. Tak skupen posvet imajo vsakih pet let. Temeljito so pregledali versko stanje v deželi. Ugotovili so, da se versko stanje bistveno ne slabša. Največjo nevarnost za katoličane predstavlja postopno prodiranje materializma v materijalno življenje.

V SVET

Združene države

Škofovska ameriška filmska komisija je sestavila ostro poslanico, s katero opozarja na nevarnost vedno večjega števila nemoralnih filmov. Hollywoodska filmska umetnost — tako omenja komisija — zapada vedno bolj vplivu slabih evropskih filmov, zlasti francoskih, a tudi italijanskih. „V letu 1960“, pravi poslanica, „so mnogi filmi ne samo skvarili okus občinstva, temveč tudi pohujšali mladino.“

Italija

V ponedeljek, 6. marca je v Rimu v 78. letu starosti umrl kardinal Marcel Mimmi. Bil je tajnik konzistorialne kongregacije, katere prefekt je sam sv. oče. Konzistorialni kongregaciji je poverjena tudi skrb za izseljence. V novembru lanskega leta je rajni kardinal na vseameriškem marijanskem kongresu v Buenos Airesu zastopal sv. očeta.

Portugalska

V letu 1960 je znano Marijino božjo pot obiskalo 1.500.000 romarjev iz 46 dežel. Darovanih je bilo 30.000 svetih maš in več kot pol milijona ljudi je prejelo sv. obhajilo. Duhovnih vaj pa je na kraju božje dobrote delalo 8.000 vernikov.

Egipt

Egiptovske oblasti so iz dneva v dan manj naklonjene katoličanom, pravoslavnim in protestantom. Nasprotno pa uživajo muslimani vse prednosti. Nenaklonjenost do kristjanov se razodeva na vseh področjih. Tako imajo n. pr. muslimani prednost pri podeljevanju služb; radijske oddaje dovolijo kristjanom le nekajkrat na leto, pa še takrat ne smejo Jezusa imenovati božjega Sina.

Japonska

Nagasaški nadškof, mons. Pavel Yamagughi, je pred kratkim blagoslovil temeljni kamen spomenika, ki bo stal na gori Mučencev, blizu Nagasakija. Spomenik bodo zgradili v čast 26 mučencev, ki so jih tam leta 1597 mučili. Med mučenci so bili tudi štirje španski frančiškani in en Mehikanec.

Francija

V letošnjem šolskem letu se je prijavilo po vseh krajih Francije nad devet milijonov učencev. Izmed teh jih obiskuje katoliške šole nad dva milijona. Katoliške šole v Franciji so letos prvič deležne državne podpore za plačevanje učnih moči.

Argentina

Te dni je v Argentini izšel cerkveni letopis Argentine za leto 1961. Po podatkih, ki jih letopis navaja, je v Argentini, ki ima 20 milijonov ljudi, le 4.784 duhovnikov in 425 bogoslovcev. Redovnic je 13.425, bratov-redovnikov pa samo 980. Redovnice oskrbujejo 670 osnovnih in 285 srednjih šol; redovniki skrbe za 215 osnovnih in 112 srednjih šol. Poleg teh pa je v deželi še okrog 150 župnijskih šol.

Trije so v glavnem poskušali osrečiti človeka: liberalizem, komunizem in krščanstvo. Liberalizem je namesto sreče rodil nesrečo, komunizem prinaša „trdo in mrzko sužnost“ in opustošenje duš. Rešitev je torej le v krščanstvu.

Samo ena je prava pot

V izvirnem grehu imajo korenine vsi problemi in težave, ki mučijo človeštvo skozi stoletja. Od tod izhajajo tudi lakomnost, nevoščljivost, sovraštvo in številne druge socialne slabosti, ki so mučile in mučijo človeški rod pod imenovalcem: socialno vprašanje.

Bog je z zapovedmi pokazal tudi rešitev socialnih problemov. Toda malo se jih je tega zavedalo. Krščanstvo je od vsega početka tudi nosilec pravičnega socialnega reda in smernic za rešitev socialnih problemov človeštva. Svetonočni evangeliji so polni socialnih nauk. Toda svet jih prezira in gre svoja pota.

Z razvojem civilizacije in kulturnim napredkom so tudi socialni problemi postajali bolj pereči, zadobili so nove oblike, zajeli vedno več slojev in stanov. V predkrščanski dobi je bil posebej pereč problem dostojanstva ročnega dela in enakopravnosti ljudi glede na stan, poklic, poreklo ali raso.

S prihodom krščanstva, ki je nosilec evangelija, o otroštvu božjem, o enakopravnosti vseh ljudi, so socialni problemi predkrščanske dobe začeli izgubljati na ostrini, nastajali so pa številni novi; a tudi tem je vsakokratno učiteljstvo Cerkve nakazalo rešitve.

Socialno vprašanje v sodobnem pomenu besede je nastalo z nastopom moderne industrializacije in gospodarstva. Industrializacija in s tem zbiranje delovnih množic v industrijskih središčih je precejšnjemu delu človeštva

spremenilo dotedanji način življenja. Sorazmerno hiter tehnični in gospodarski napredek sta pospešila tudi razvoj civilizacije in kulture ter ostvarila mnogo novih življenjskih problemov, ki jih dotedanja družba ni poznala, ali vsaj ne v tako ostri obliki.

Učiteljstvo Cerkve je kot vedno tudi tokrat nastopilo z jasnim naukom. Skrb za potrebne in izkoriščane se je še povečala. Poleg krščanskega socialnega nauka so se tudi drugi idejni tokovi posvečali rešitvi socialnih problemov. Posebne omembe je vreden liberalizem in kot reakcija proti temu pa socializem s skrajno obliko komunizma.

SAMO POEDINEC

Individualizem in liberalizem sta nastopila kot reakcija proti političnemu absolutizmu in zaprtemu gospodarstvu cehov in stanovskih zadrug pred prihodom industrijske revolucije.

Individualizem hoče neomejeno svobodo posameznika, to je, pretirava pravice posameznikov v verskem, gospodarskem in političnem oziru.

Liberalizem je nauk, ki oznanja svobodo. Tudi Cerkev je oznanjevalka svobode, ker le v svobodi more človek razvijati svojo osebnost in usmerjati življenje k Bogu. Toda liberalizem pomeni te svobode pretirava in oznanja absolutno svobodo, da človek lahko priznava Boga ali ne, da vsa oblast in ureditev družbe izhaja iz človekove volje. Ta nauk apliciran gospodarskem

življenju imenujemo gospodarski ličebizem ali liberizem (F. Vito).

Gospodarski liberalizem je hotel človeku prinesiti svobodo v gospodarskem življenju. Hotel ga je rešiti ali razvezati vseh božjih in naravnih zakonov, vsak naj dela po lastni volji. Neomejena svoboda in človeški egoizem, pohlep po kopičenju tvarnih dobrin in bogastva, sta gibali gospodarskega življenja. Zato naj vse gospodarsko življenje sloni na načelih svobodne pogodbe, svobodne tekme in svobodne trgovine.

Svoboda, ki jo je oznanjal gospodarski liberalizem je dala velik razmah gospodarskemu in tehničnemu napredku. Toda socialne posledice tega zmotnega nauka so bile še hujše. V gospodarstvu je zavladal skrajni egoizem, bogastvo se je kopičilo v rokah maloštevilnih. Naraščalo je število delavcev in s tem tudi revežev, ki so po načelih svobodne tekme in zakona o ponudbi in povpraševanju zaslužili komaj za ohranitev golega življenja. Zato so morale v tovarne tudi matere in nedorasli otroci. Na mesto splošnega blagostanja je naraščala beda, pomanjkanje in gobja za tvarno blaginjo, kot edinim virom sreče in zadovoljstva. Skrajni egoizem ni poznal meje v pohlepu po velikem dobičku. Tako so bili deležni sadov gospodarskega in tehničnega napredka maloštevilni, množice so pa živele v stalni revščini.

DRUŽBA JE VSE

Naravno je, da je gospodarski liberalizem rodil odpor. Ta se je pojavljal na več načinov in različnimi idejnimi oblikami. Ena izmed najbolj značilnih reakcij proti načelom gospodarskega liberalizma je pojav socializma. Ta je pravo nasprotje liberalizma, zanika pomembnost posameznika in pretirava važnost družbe.

Socializmu je družba vse, zato pretirava pravice in oblast družbe in zanika pravice posameznikov. Enako kot liberalizem pa trdi, da hoče človeka osrečiti že na zemlji, zato zanika Boga. Njegove zapovedi in nasprotuje krščanstvu.

V gospodarskem pogledu hoče socializem odpraviti privatno lastnino zemlje in proizvodjalnih sredstev, ker so le ta vir človeškega egoizma in vsega zla. Zato je treba zemljo in proizvodjalna sredstva podružabiti, lastnica naj postane družba. Ta naj vse ureja in vodi brez družbe se ne sme ničesar ukreniti. Tako se bo odpravila neenakopravnost in gospodarske razlike, vsi bodo enako deležni uspehov dela in skupnih prizadevanj.

Socializem hoče svoj cilj doseči z evolucionalnimi razvojem, njeva skrajna oblika komunizem pa s krvavo revolucijo in diktaturo proletariata. Komunizem ni samo nasproten vsaki veri,

Dr. Janez Evang. Krek, eden največjih socialnih delavcev slovenskega naroda

ampak jo tudi sovraži, jo preganja, ker je izrazit ateizem in materializem.

Izkušnje so pokazale, da tudi socializem in komunizem ne moreta osrečiti človeštva in rešiti socialnih problemov. Posebej še komunizem zahteva od človeka izredno velikih žrtev za doseg svojih ciljev, a obljubljenega blagostanja in zadovoljstva ne more ostvariti. Slabše je še v duhovnem pogledu. Prinaša še večjo duhovno bedo in opustošenje (A. Ušeničnik).

PRAVA POT

Kot že rečeno, se je krčanstvo vedno prizadevalo rešiti socialne probleme človeštva. Skozi stoletja je učeča Cerkev opozarjala človeštvo na zmote in kazala pravo pot. Tudi na zmote gospodarskega liberalizma, socializma in komunizma je Cerkev pravočasno opozorila in zopet pokazala pot in način, kako se morajo reševati socialni problemi.

Dne 15. maja obhaja katoliški svet sedemdesetletnico objave okrožnice Leona XIII. *Rerum novarum* in tridesetletnico okrožnice Pija XI. *Quadragesimo anno*.

Papež Leon XIII. v okrožnici *Rerum novarum* obsodi zmotne nauke liberalizma in socializma. Uči, da je zasebna lastnina upravičena, ker spada k dostojanstvu človekove osebnosti, a določijo njene meje in socialne dolžnosti. Delavec je enakopraven član družbe z vsemi sloji in stanovi. Za opravljeno delo mu pripada pravična plača, spoštovanje in upoštevanje. Ima pravico do pravičnega deleža sadov dela in skupnih prizadevanj. Pripada mu pravica do svobodnega združevanja s sebi enakimi za zaščite lastnih interesov. Kot gospodarsko šibkejšega mu more pomagati tudi država s socialno zaščitno zakonodajo. Svoboda v gospodarstvu in zasebna pobuda sta potrebni, vendar

se morata podvreči božjim postavam in naravnemu zakonu. Pokazal je na pravi namen gospodarstva, na pravice in dolžnosti dela ter kapitala in na blagoslov, ki ga prinaša sodelovanje poklicev in stanov za skupno dobro v resnični svobodi.

Pij XI. je v okrožnici *Quadragesimo anno* času primerno dopolnil nauk svojega prednika. Na že danih osnovah uči, da je v odnosih med delom in kapitalom potrebna aplikacija načel socialne pravičnosti, družinske mezde in plače, reorganizacija nosilcev gospodarskega in socialnega življenja in priporoča stanosko urejeno družbo, zgrajeno na resnični svobodi. Še preden se pe pristopi k reorganizaciji ali preosnovi, je potrebna nravna obnova človeštva. Človešk rod se mora vrniti k Bogu, sprejeti Njegove zapovedi tudi v praktičnem življenju, delati in živeti vedno in povsod tako kot hoče Bog. Brez nravne obnove so vsa prizadevanja za boljši družbeni red obsojena na neuspeh. Zato pa je potrebno apostolsko delo vseh katoličanov.

Obe okrožnici sta velika mejnika v socialni zgodovini človeštva. Sta mogočen klic učiteljstva Cerkev, da naj človeštvo krene na prava pota.

Narodi, ki so sledili nauku okrožnic *Rerum novarum* in *Quadragesimo anno* so v socialni ureditvi svojih dežel dosegli izredno lepe uspehe. Tudi v Sloveniji so še posebej po objav okrožnice *Rerum novarum* začeli z živahnim socialnim delom, ter dosegli velik socialni in gospodarski napredek. Okrožnica *Quadragesimo anno* pa je pomagala razčistiti idejne zmote, ki so se tekom let vrstile v slovensko katoliško socialno gibanje. Zato moramo biti ob teh spominskih obletnicah Cerkvi izredno hvaležni za nauke, ki smo jih prejeli.

AVGUST HORVAT

„Oboje, gospod general!“

Pri vojakih je bilo. Janez je slišal, da pride naslednji dan v kasarno general, ki da bo govoril z vsakim vojakom. V strahu, kaj naj reče generalu, se zateče k prijatelju Lipetu po svet.

„Nič se ne boj!“ pravi Lipe. „General sprašuje navadno vojake le tri reči: Koliko let si star, koliko mesecev si v kasarni in kaj ti je bolj všeč: vojaško življenje ali življenje v civilu. Na prvo vprašanje boš že vedel odgovoriti: rečeš: 22let; na drugo rečeš: 2 meseca; na tretje vprašanje pa reci: Oboje, gospod general.“

Janez se je pomiril in drugo jutro, ko se je zbudil, začel že zgodaj ponavljati: „Dvaindvajset let — dva meseca — oboje, gospod general!“ Tako je mislil, da se mu ne bodo tresle hlače, ko bo stal pred generalom prvič v življenju.

Ob desetih je bil zbor. General začenja razgovor z vojaki. Pride do Janeza in ga vpraša: „Koliko mesecev si že v kasarni?“ „Dvaindvajset let!“ pogumno odgovori Janez. „Tako?“ se začudi general. „Koliko let pa imaš?“ „Dva meseca!“ se odreže Janez. „Ni mogoče! Ali misliš, da sem osel ali bedak?“ „Oboje, gospod general!“ pravi Janez, srečen, da je končal.

S peresom se preživlja

Vprašali so nekega študenta iz Titovine, ko se je mudil v Trstu na obisku: „S čim se pa preživljate, da ste tako lepo okrogli?“

„S peresom,“ je bil odgovor.

„Tako? To je pa čudno. Navadno so pisatelji najbolj stradali od vseh ljudi. Kakšne knjige pa pravzaprav pišete, da ste tako dobro plačani?“

„Ne pišem knjig, temveč pisma. V Argentini imam strica. Njemu pišem pisma, on pa meni pakete pošilja.“

Modra razsodba

Jud je umrl in nekaj trenutkov za tem se je že prepiral pred nebeškimi vrati s svetim Petrom.

„Nemogoče, nemogoče.“ je odkimaval nebeški vratar z belo glavo, „toliko lumparij si nagodel v svojem čifutskem življenju, pa hočeš nazadnje zato, ker si dal nekoč en dinar miloščine, priti v nebesa.“

„Mi je prav žal, svetnik božji,“ je hitel Jud, „a mimo svetega pisma ni mogoče. In tam stoji, da bo dobil nebeški raj že vsakdo, ki da v bogajme kozarec vode. Jaz sem pa dal en dinar, ki velja dosti več kot kozarec vode. Torej.“

Sveti Peter je trdil svoje, Jud je trdil svoje in nista se mogla zediniti. Pa je prišel tam mimo nebeški Gospodar in mu je sveti Peter razložil ves položaj: da hoče ta Jud judovski za en dinar v nebesa in to potem, ko je vse življenje čifutaril. „Kaj naj naredim?“ je bilo končno vprašanje Petrovo.

„Vrni mu dinar in naj izgine odtod,“ se je čula razsodba.

*Ali veste, da bi brez Marije: fant ne znal spoštovati de-
kliške časti; mož ne odkril zakladov, ki jih krije v sebi
plemenito žensko srce; materinstvo bilo prazna beseda?*

Zopet je med nami lepi maj

Lep je na severni poluti mesec maj že zato, ker se narava odeva z vsem čarom, ki ga premore, a še lepši zato, ker ta mesec verno katoliško ljudstvo v posebni meri časti Mater božjo.

Marija je tista močna žena, ki je premagala satana, ki mu je glavo strla. Zato jo sovraži bolj kakor katero

koli drugo zemeljsko bitje. Le to si želi, da bi verniki Mater božjo nehali častiti... Po svojih zaveznikih skuša proglasiti njeno češčenje in češčenje svetnikov za mnogoboštvo. Tuda dobro vemo, da častiti Marijo se še ne pravi jo tudi moliti. Saj izkazujemo čast tudi slavnir možem in ženam, pa nam ne pravi nihče, da jih molimo. Tudi njim postavljamo kipe in spomenike, pa jih zato še ne častimo po božje. — A če že navadne zemljane tako častimo, bomo pa tem bolj častili njo, brez katere bi človeštvo še vedno tavalo v temi poganstva.

MARIJA IN ŽENSKA ČAST

Brez Marije bi bila žena še danes v cnem sramotnem položaju, ki nam ga prikazuje zgodovina pred Kristusom. Še vedno bi veljala za sužnjo, da za orodje, ki ga izrabljaš, dokler se pač ne obrabi, potem pa zavržeš. Katera žena, ki je danes spoštovana, si upa trditi, da ni to zasluga Matere božje? In če danes ugled žene pada, ali ne pada zato, ker moderna „dama“ noče imeti Marije za svoj vzor?

Brez Marije bi tudi mladenič danes ne znal spoštovati dekliške časti, brez Marije bi tudi mož nikdar ne odkril zakladov, ki jih krije v sebi plemenito žensko srce.

MARIJA IN ČISTOST

Brez Marije bi bila še tudi dandanes čistost nepoznana krepost. V sedanjih časih se nam zdi naravno, če se fant in dekle odrečeto družini, da služita bližnjemu. Kako je bilo v sta-

Cerkev Marija Loreto v Št. Andražu, kjer je bil sežog lavantinske škofije

rem veku, nam priča najbolje poganski Rim, kjer večkrat niso mogli najti osemnajst deklet, ki bi vsaj za nekaj časa zaobljubile čistost na čast boginji Vesti.

Brez Marije bi bila tudi danes še vedno neznan zahteva, da je treba pred zakonom čisto živeti. In če ima današnji svet še vedno toliko moralnega čuta, da se zgleduje nad zakonolomstvom, ali ni to zasluga božje Matere, ki nam je prelep vzor pravega družinskega življenja?

MARIJA IN MATERINSTVO

Brez Marije bi bilo tudi v naši dobi materinstvo prazna beseda. Če danes proslavljamo materinstvo, če države odlikujejo matere številnih otrok, ali

ni to zasluga božje Porodnice? In če se morajo danes matere, ki morijo svoje otroke pred rojstvom, še vedno skrivati pred ljudmi, ali ni to lep dokaz, kako globoko je po vzgledu Matere božje prodrla misel materinstva v človeško družbo?

ZVEZDA VODNICA

Da, gorje, stokrat gorje človeštvu, če nam usmiljeni Bog ne bi dal nebeske Matere. Ona je bila tista, ki je človeka iztrgala iz vrtinca strasti in mu s svojim zgledom pokazala, kako mora živeti. Tudi nam je Marija zvezda vodnica, ki naj vodi tudi nas. Zato se je oklenimo z vsem srcem in prepričani bodimo, da nas potem strasti in skušnjave ne bodo zmagale.

JASTREB IN SOKOL

Leta 1902 je napisal svetovno znani poljski romanopisec Henrik Sienkiewicz basen, ki čudovito natančno ponazarja razmere, v katerih danes živimo.

Jastreb se je usedel k sokolovemu gnezdu in dejal:

„V imenu svojih pravic ti ukazujem, poslušaj me!“

„Kaj hočeš od mene?“ vpraša sokol.

„Umoriti te hočem in požreti.“

„Pa zakaj mi želiš smrt?“

„Moje gnezdo je postalo premajhno,“ odvrne jastreb, in zato potrebujem tvojega, da posadim vanj svoje mladiče. Poleg tega tvoja navzočnost ovira mojo jastrebsko politiko. Dalje govoriš drugačen jezik in končno, ti me ne ljubiš.“

„Govorim pač jezik, ki mi ga je dal Bog,“ odgovori sokol. „Pa povej mi še, zakaj te ne ljubim?“

„To je postranska stvar! Vem te, da imam pravico tiste, ki me ne ljubijo, umoriti in požreti.“

„Če bi te jaz ljubil, ali mi boš potem prizanesel?“

„Če bi me ti res ljubil, bi mi svoje gnezdo prostovoljno izročil in bi mi brez ugovora dovolil, da te požrem, ker jaz moram pridobiti na teži in masti.“

„Torej se ne morem rešiti na noben način?“

„Na noben način ne,“ reče jastreb. „Če se žrtvuješ, si pridobiš pri meni nesmrtno slavo.“

Sokol nekaj trenutkov premišlja, potem pa vpraša: „Naj pride, kar že mora priti, toda povej mi, kje si se tega naučil?“

„Tepček,“ mu odgovori jastreb, „ali ne veš, da so me dve leti vzgajali v živalskem vrtu v Moskvi.“

„Ah, če je pa tako,“ odvrne sokol, „potem pač vidim, da me more rešiti le Bog in lastna moč.“

H. Sienkiewicz

Ali je res, da Marija posega s svojo prošnjo in s svojim posredovanjem odločilno v tek dogodkov tako v življenju posameznikov, kot v življenju Cerkve in sveta?

MATI BOŽJE PREVIDNOSTI

Kljub spremenjenim letnim časom in življenjskim razmeram, ki smo vanje vstopili na tej južni poluti naše zemlje, nam je maj vendar še vedno Marijin mesec, poln lepih spominov in ljubečih čustev do Nje, ki je kot prekrasna šmarnica po božji dobroti vzcvetela v tej solzni dolini, v božjo čast in v naše veselje in odrešenje. Neizrekljivo veličastvo, s katerim je Bog Marijo, Mater svojega Sina, obdal, blesti v tem mesecu v vsej svoji lepoti pred dušo vernih kristjanov. S sveto Cerkvijo, ki za zadnji majniški dan po vesoljnem svetu obhaja praznik Marije Kraljice, bomo spet poživili svojo vero v moč njene materinske priprošnje. Naša življenjska pot in usoda vesoljnega sveta sta tesno povezani z Marijo, ki jo Cerkev v posebni votivni maši slavi kot Mater božje previdnosti.

Vključimo torej, v tem Marijinem mesecu, v vrsto naših preprostih premišljevanj o skrivnostih božje previdnosti to premišljevanje o Marijinem deležu pri božji vladi nad našim življenjem, kakor nad življenjem Cerkve in vsega sveta. Naj bodo te misli, ki sem jih zbral iz knjig bogoslovnih pisateljev, kot skromen šopek v venec majniške Kraljice, nam vsem pa v potrjenje naše ljubezni in našega brezmejnega zaupanja do naše preljube Matere in Gospe.

NA ZEMLJI

Marija je že v svojem zemeljskem življenju odločilno posegala v božje načrte. V potrditev te čudovite resnice si ni mogoče misliti primernejšega evangeljskega berila, kot je poročilo svetega Janeza o svatbi v galilejski Kani, ki ga Cerkev bere v omenjeni maši v čast Materi božje previdnosti.

V duhu nakratko obnovimo ganljivo evangeljsko zgodbo: Jezus je zapustil tihi nazareški dom, zapustil svojo ljubljeno Mater, tedaj verjetno že vdovo, in začel svoje javno življenje kot Učitelj in Odrešenik. Ko je v reki Jordanu po svetem Janezu prejel krst pokore ter se nato v puščavi pripravil na svoje javno delovanje s štiridesetdnevni postom, ob čigar zaključku je zmagovito zavrnil trojno Satanovo skušnjavo, si pridruži prve učence in se z njimi napoti v Galilejo, glavni kraj svojega odrešilnega dela. Pridejo v Kano, malo mesto, oddaljeno od Nazareta kakih šest kilometrov. V veselem razpoloženju je Kana, ker se v njej z vslovesnostjo obhaja svatba dveh mladih poročencev. Na svatbi je navzoča Marija, kar nam priča, da je bila z mladima poročencema v sorodstvu, ali vsaj v zelo prijateljskih odnosih. Ko pride tja Jezus s svojimi učenci, dobri ljudje seveda povabijo tudi nje

na veselo svatovanje, ki je na Judovskem trajalo kar cel teden, se zdaj vrši v navzočnosti samega bojega Sina in njegove presvete Matere. Zelo verjetno je mnenje bogoslovnih učiteljev, da je Jezus prav ob tej priliki povzdignil zakonsko zvezo v čast svetega zakramenta.

Vsled pomnoženega števila svatov in dolgega praznovanja pa je v sicer skromnem domu novoporočencev zmanjkalo vina, kar je med prvimi opazila Marija, kako je njeno materinsko srce ljubeče čulo nad vsem. Da bi ženina in nevesto in njune domače obvarovala zadrege in sramote, pokliče na tihem Jezusa in mu zaupno reče: „Vina nimajo.“ Marijina vera v Jezusovo božjo moč in njegovo dobroto je bila brezmejnja. Kar pa nas v evangeliju zelo preseneti, je nekam trdi in odklonilni Jezusov odgovor: „Kaj je meni in tebi, žena? Moja ura še ni prišla?“ Neizmerno veliko se je o tem Jezusovem odgovoru že razglabljalo in pisalo in ga skušajo razložiti v smislu, ki bi omilil njegovo trdoto. Vendar se zdi gotovo, da je bil Jezusov odgovor na Marijino prošnjo odklonilen, ker po njegovi izjavi ura njegovih čudežev še ni bila prišla. Kako je potem to, da je nekaj trenutkov za tem le že storil svoj prvi veliki čudež in spremenil šest velikih vrčev vode, ki so držali od 80 do 120 litrov, v najboljše vino? P. Fernandez v svoji lepi knjigi o Jezusovem življenju to takole razloži: Kot se iz evangeljskega poročila vidi, ni bila Marija vsled Jezusovega odklonilnega odgovora nič užaljena. Božji sklep so ji vedno sveti. Vendar tudi ni izgubila upanja. V svoji ljubeči

skrbi za dobre svate vztraja v svoji ponižni in zaupni prošnji, morda le z ljubečim, vse zmagujočim pogledom matere, ki se mu tudi Jezus ne more ustavljati. Po Marijini prošnji pospeši prihod svoje ure in njegov prvi čudež je tako res sad Marijinega posredovanja, ki tedaj prvič poseže v delokrog božje previdnosti, v katerem ji je po Bogu za vse čase in vse ljudi določena prav posebna vloga. Mati Jezusova je Marija tudi Mati božje previdnosti.

Evangelisti nam drugih podobnih dogodkov o Marijinem posredovanju za časa Jezusovega življenja ne poročajo, čeprav s tem ni rečeno, da jih ni bilo, zakaj po lastni izjavi niso vsega zapisali, ampak le najvažnejše. Beremo pa v Apostolskih delih, kako je bila Marija po Jezusovem vnebohodu središče mlade Cerkve. Z apostoli in prvimi kristjani se pripravlja v molitvi na prihod Svetega Duha in ga z njimi na binškošno nedeljo tudi prejme. Staro izročilo

iz teh prvih časov krščanstva nam govori, da je zadnji del svojega življenja na zemlji vsega posvetila molitvi in skrbi za sveto Cerkev, za nje-
no razširjenje in utrjenje med narodi sveta. Bila je učiteljica, svetovalka in mati apostolov in vernikov in prav tej njeni ljubeči skrbi in molitvi pripisujejo mnogi bogoslovni pisatelji izredno rast in napredek Cerkve v tistih prvih časih, polnih težav in preganjanja od strani Judov in poganov.

V NEBEŠKI SLAVI

Že v svojih zemeljskih dneh je Marija sveti Cerkvi, njenim vodnikom in vernikom, ljubeča Mati božje previdnosti. Po njenem slavnem vnebovzetju pa se njen previdnostni vpliv po božji volji in dobroti razširi na vse človeštvo, na vse kraje in čase. V nebeški slavi, kjer je po troedinem Bogu kronana za Kraljico nebes in zemlje sedi na desnici svojega božjega Sina, posega Marija s svojo prošnjo in s svojim posredovanjem odločilno v tek dogodkov tako v življenju posameznikov, kot v življenju Cerkve in sveta. Ta njena vloga pri vladi božje previdnosti je v tesni zvezi z vero v njeno vesoljno sredništvo vseh milosti, z njeno nad vse stvarstvo vzvišeno kraljevsko močjo in oblastjo, z njenim božjim materinstvom in iz njega izhajajočim duhovnim materinstvom nad vsem človeštvom... Naj v potrjenje te čudovito tolažilne vere navedem nekaj izrekov iz Svetega pisma, papežev, škofov, cerkvenih očetov in pisateljev.

V votivni maši v čast Materi božje previdnosti, ki je določena za soboto pred tretjo nedeljo v novembru, se berejo v vstopnem spevu Jezusove besede, ki jih je na križu govoril Materi in Janezu: „Žena, glej tvoj sin — sin, glej tvoja mati!“ Marijino duhovno materinstvo nad vsemi ljudmi je po tem Jezus sem sestamentu slovesno potrjeno. Mašno berilo je iz knjige Modrosti in se v njem bere: „Na valovih morja in na vsej zemlji, pri vsakem ljuštvu in narodu sem se skušala naseliti... Od praveka, od začetka nisem ustvarila in na veke ne bom nehala biti... Pridite k meni vsi, kateri me želite in se nasitite mojih sadov“ (Prid. 24). Stopniški spev je vzet iz preroka Izajija: „More li žena pozabiti svojega otroka, da bi se ne usmilila sadu svojega telesa? In če bi tudi ona pozabila, jaz nikoli ne pozabim nate“ (49, 15). Iz vseh teh mašnih misli vidimo, kako sveta Cerkev gleda v Mariji uresničenje božjih načrtov glede človeškega odrešenja in živo veruje, da je Marija že od vekov naj pritegnjena po Bogu v njegove skrivnostne načrte in sklepe glede usode sveta.

V razpravah o Mariji, srečnici vseh milosti — resnica, ki sicer še ni proglašena kot predmet vesoljne vere, a je že last Cerkev in njenih otrok in se gotovo bliža končni slovesni proglasitvi — se cerkveni učitelji izražajo nedvoumno, da nam vse milosti, ki nam jih Bog deli, tako zunanje kot notranje, vsi božji blagoslovi torej in vse dobrote božje, prihajajo po Mariji.

Papež Benedikt XIV. pravi: „Pre-

sveta Devica je tista nebeška reka, po kateri priteka do dna človeške bede tok vsah božjih milosti in darov.“

Pij IX., ki je proglasil resnico o Marijinem brezmadežnem spočetju, v slovesni okrožnici piše: „V presveto Devico stavimo vse svoje zaupanje; zakaj Bog je dal njej polnost vsega dobrega in zato, če imamo kaj upanja, kaj milosti, kaj gotovosti zveličanja, vemo, da nam vse to prihaja od Nje, kajti taka je božja želja in volja, da imamo vse po Mariji... Ona je najgotovejše približališče vsem, ki so v nevarnostih, najzvestejša pomočnica in srednica pri svojem edinorojenem Sinu za vesoljni svet. Ničesar se zato ne bojmo in nič malodušni ne bodimo, ker je ona naša vodnica, naša učiteljica, naša mati, ki skrbi za naše zveličanje in ljubeče posreduje za ves človeški rod. Povišana nad vse angelske in svetniške zборе, sedeča na desnici svojega Sina, Gospoda našega Jezusa Kristusa, prosi za nas vse z najmočnejšimi materinskimi prošnjami in vedno prejme to, kar prosi ter nikdar ne prosi zastoj...“

Leon XIII., veliki pospeševatelj svetega rožnega venca, navaja v eni svojih tozadavnih okrožnic besede sv. Bernardina iz Siene, ki pravi: „Vsaktera milost, ki pride na ta svet, pride po tem-le stalnem redu: Od Boga do Kristusa; od Kristusa do Marije; od Marije do nas.“ Papež še dostavlja: „Ker je Marija odločilno sodelovala pri našem odrešenju, je postala srednica vseh milosti, ki izvirajo iz skrivnosti odrešenja v vseh časih. Njena moč v tem pogledu je skoraj neizmerna...“

Sveti Eutimij, carigrajski patri-

arh, govori Mariji: „Ker si Stvarnikova Mati, premoreš vse, kar hočeš. Ničesar ni, o Prečista, kar bi omejevalo tvojo moč; toliko moreš, kolikor hočeš in želiš. Za Bogom ti edina premoreš vse in tvoj Sin, Bog in Gospod nas vseh, ti kot svoji Materi dovoli vse, kajti po vsej pravici se uklanja tvojim materinskim prošnjam.“

Bogoslovni pisatelj in pesnik Ambrož iz Montesina, izražajoč vero in zaupanje krščanskega ljudstva, poje takole o Mariji: „Tako velika je tvoja nebeška moč, da Bog ničesar ne odloči brez tebe. Čeprav bi lahko vse storil sam, tega noče, ako tebi, o draga Devica, to ni po volji.“

KAJ JE POTE M S SVETNIŠKIM POSREDOVANJEM?

Cerkveni učenik sveti Anzelm lepo o tem piše: „Svet ima dobre, predobre pomočnike in priprošnjike v apostolih, očakih, prerokih, mučencih,

spoznavalcih in devicah, h katerim pošilja svoje ponižne prošnje. Ali ti, o Gospa naša, si boljša in vzvišenejša od njih vseh in to, kar oni, združeni s teboj, lahko izprosijo, ti lahko sama, brez njih, dosežeš.“

Leon XIII. glede tega uči: „Posredovanje presvete Device je nepriemerno višjega reda kot ono vseh drugih svetnikov. Kateri od vseh blaženih nebeščanov bi se le upal tekmovati z božjo Materjo v dosegi milosti? In kdo v nebesih tudi bolje spoznava v večni Besedi stiske, ki nas obdajajo? Komu je bila dana večja moč, da nagne najsvetejšega Boga? Kdo bi se mogel meriti z Njo v čustvih materinske ljubezni?“

Splošno mnenje cerkvenih učiteljev je, da gredo prošnje svetnikov le po Mariji pred božji prestol in milosti, ki nam jih oni izprosijo, tudi le po Mariji pridejo do njih in po njih do nas. Nič se torej ne zgodi v naše dobro, v korist Cerkve in sveta, brez Marije. Ona je tista edina, ki ji je Bog dal popolno oblast nad zakladom svojih milosti in dobrot.

V NAŠIH ČASIH

Potrjenje vseh teh čudovitih tolažilnih dejstev imamo v naši dobi po Mariji sami. Pred 130 leti se je v Parizu razodela sveti Katarini Labouré kot Kraljica sveta, držoč svetovno oblo v svojih rokah. V Fátimi je nedolžnim pastircem izjavila: „Usoda sveta je po božji volji v mojih rokah.“

V tej veri je pokojni papež Pij XII. posvetil ves svet Marijinemu brezmadežnemu Srcu in nato še posebej ruske narode. V liturgijo vesoljne Cerkve je vpeljal praznik Marije Kraljice. Poln vere v Marijino Vsemogočno priprošnjo, je klical vse vernike k temu vernemu zaupanju: „Naša želja je, da vsi pridružite svoje prošnje našim, da Bog s svojo vsemogočno roko zaustavi viharje, ki okrog nas besne. In ker nam Bog, po besedi svetega Bernarda, vse po Mariji deli, hitimo zato vsi k Mariji, pred njene oltarje položimo svoje prošnje, svoje stiske, svoje solze in jo prosimo tolažbe in pomoči. Marija je v resnici tako mogočna pred Bogom in svojim edinorojenim Sinom, da je oni, ki želeč pomoči ne hiti k Njej, podoben tistemu, ki bi rad brez peruti letal. Da, Marija je najmogočnejša Mati Boga in istočasno — o kako sladka je ta misel za nas — tudi neskočno ljubeča Mati naša...“

+

Zaključimo to majniško premišljevanje z lepo molitvijo votivne maše v čast Materi božje previdnosti: O Bog, čigar previdnost se v svojih odlokih ne vara, ponižno te prosimo, da po priprošnji blažene Device in Matere svojega Sina vse, kar je škodljivega, od nas odvrneš in daš, da nam vse pride v dobro. Po istem Kristus Gospodu našem. Amen.

ALOJZIJ KOŠMERLJ

„Življenje je kakor večer pred svetim dnem, kakor vigilijski večer praznika,“ je zapisal naš Aleš Ušeničnik.

ZAKRAMENTI: KANALI MILOSTI

Z negativnimi sredstvi (bojem proti grehu, svetu, hudiču, sebi) človek čisti dušo, pripravi prostor, ki ga je treba napolniti z božjo milostjo. Prvi kanal, po katerem prihaja milost v človeka, so zakramenti, med njimi zlasti dva, ki ju človek more stalno prejemati: spoved in Evharistija.

S P O V E D

- Svetniki so se spovedovali vsak dan, ker so bili žejni Boga.
- Spoved da moč prav proti spovedanim grehom.
- Prav se je obtožiti ne le greha, ampak tudi vzroka greha.
- Mnogo lažja je spoved, če je človek zares prepričan, da Kristus odpušča po spovedniku.
- Vsaka spoved naj bi bila, kot da je zadnja v življenju.

O B H A J I L O

- Svetost je v vedno polnejšem črpanju božjega življenja.
- Božje življenje prihaja v človeka kot iz edinega vira zanj iz Kristusa po zakramentih, zlasti po Evharistiji.
- V obhajilu se da Kristus človeku kot hrana, a tako, da Kristus človeka spreminja vase.
- Obhajilo da vsega Kristusa, vse zaklade svetosti, modrosti in vednosti, ki so v njem.
- Obenem s Sinom vstopita v dušo tudi Oče in Sveti Duh: vse tri božje osebe žive v človeku svoje intimno življenje.
- Evharistično zedinjenje je že začetek nebes, „iz obličja v obličje v temi“.

M A Š A

- Vrednost maše same v sebi je zares neskončna.
- Ena sama presveta daritev počasti Boga bolj, kot ga bodo v nebesih počastili vso večnost vsi angeli in svetniki skupaj.
- Zemlja je potopljena v greh. Bog je ne kaznuje, ker vsako uro njegov Sin, žrtvovan na oltarju, plačuje za greh.
- Česar z mašo ne bomo dosegli od Boga, tudi z drugim ne bomo: tu Kristus prosi za nas in Oče ga vedno usliši.
- Velik je človekov dolg pred Bogom: maša da Bogu še večjo zahvalo.
- Ni čudno, če je bila maša svetnikom središče življenja.

B. R.

Velike resnice naše vere lahko opišemo tudi v obliki literarne črtice. Pričujoči članek na tak način kaže dogodek, ki se je izvršil 40 dni po Kristusovem vstajenju. Berite!

EDEN OD ENAJSTIH PRIPOVEDUJE

Najlepše trenutke v življenju smo doživeli tedaj, ko je naš učitelj tako slavno vstal od smrti, ko se je vse dopolnilo in je poveličan spet bival med nami.

Razložil nam je vse, kar nam poprej ni bilo razumljivo; vse podobe in prilike so nam postale jasne in ni bilo dneva, da se ne bi znova poveličal v novem čudežu.

Prišel je, ne da bi vedeli, kdaj; prišel je tiho in nevidno med nas. Bil je vedno v naši bližini. Da, čutili smo ga v srcih, zakaj bil je v vsakem in vse nas je družil v sebi. Premagal in vkoval je čas in prostor in nam podaril modrost; žalost in smrt sta zgubili oblast v našem življenju.

Zmaga nam je bila zagotovljena.

In mrzlično smo čakali, da bo tiste dni ustanovil veliko kraljestvo.

Naše mlade sanje so bile sinje ko poletno nebo in naše upanje bolj žarko ko zlato sonce naše domovine.

Nekoč, — bil je ravno štirideseti dan od jutra Njegovega vstajenja — nas je zopet peljal na Oljsko goro. Ustavili smo se na najvišji točki in stopili okrog njega. Mesto se je svetlikalo pod našimi nogami, a nad nami se je pelo svetlo in jasno nebo.

V srcih smo občutili srečo, zakaj slutili smo, da se bo sedaj zgodilo nekaj velikega.

Vsi smo imeli iste misli, a nihče se Mu ni upal staviti vprašanja.

On pa je molče čital naše misli.

Slednjič se je opogumil najmlajši izmed nas. Padla je beseda:

„Gospod, ali boš kmalu osnoval svoje kraljestvo?“

Nastala je sveta tišina. Še murenčku so zastale strune, ki jih je ubiral v božjo slavo.

Naš molk je pretrgal Gospodov odgovor: „Ne gre vam, da bi vedeli čase in prilike, ki jih je Oče pridržal svoji oblasti; prejeli pa boste moč, ko pride v vas Sveti Duh, in boste meni pričre do konca sveta.“

Radi bi ga vprašali, kdo je ta duh, o katerem je večkrat govoril v teh štiridesetih dneh, ne da bi mi vedeli, kaj nam hoče povedati.

Toda takoj, ko je umolknil, se je njegov obraz zasvetil ko sonce in njegova oblačila so postala bela ko luč, tako da so zastala vsa vprašanja in so se naše oči umikale pred premočnim bliščem.

V tem sijaju se je dvignil od tal. Višje in višje je plaval, — naša srca so vriskala v veselem ponosu.

Kako velik je bil, — kraljevsko povzdignjen nad vse prestole sveta — Gledali smo in gledali, in nismo pomislili, da je prišel čas ločitve.

Nebo je preletelo belo jadro, — svetel oblaček se je prikradel med nas in Gospoda.

Še vedno smo strmeli. Oblaki so prihajali in odhajali s poletnim vetričem. Mislili smo, da bo tudi tega odnesla sapa, da bomo potem spet videli Njega, ko se bo dvigal v jasne višave.

Oblaček pa ni prešel...

Bel in gost je bil, vkovan na jutra-

njem nebu prav nad našimi glavami, sam samcat na sinji polkrogli.

Noben od nas še ni videl podobne oblaka.

Medtem ko smo zaverovani strmeli v čudežno meglico, sta nenadoma stala poleg nas dva moža v belih oblačilih. Rekla sta: „Kaj stojite tu in gledate v nebo? Ta Jezus, ki je bil vzet od vas v nebo, bo tako urišel, kakor ste ga videli iti v nebo!“

Spoznali smo, da je bil odvzet od nas, — kot je večkrat napovedal — k Očetu.

Kje so bile sanje o kraljestvu? Kje zmaga? — Čutili smo se zapuščene...

Molče smo krenili z vrha in se vračal v mesto. V zelenih gajih so potihnili ptičji zbori, — vse je bilo prazno, brez življenja. Na vsej poti nismo srečali žive duše.

In smo ostali skupaj in čakali.

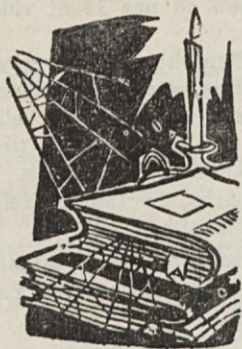
Čakali smo, da bo On zopet prišel vnovič poslan od Očeta.

M. B.

TERMOMETER NAŠE RAZGLEDANOSTI

1. Peteri glavni jeziki sveta? Koliko ljudi jih govori? (2 točki)
2. Kateri papeži so vladali v 20. stoletju? Od kdaj pa do kdaj? (3 točke)
3. Katero je največje mesto, gora, reka, jezero, otok, puščava sveta? (4 točke)
4. Kaj je to vesoljni cerkveni zbor? Koliko jih je. že bilo v zgodovini? (2 točki)
5. Kateri so zavetniki: televizije, duhovnikov, mater, pisateljev, duhovnih vaj in bolnikov? (3 točke)
6. Koliko knjig ima vse sveto pismo? Koliko nova in stara zaveza? (2 točki)
7. Zakaj je Jezus Kristus hotel trpeti in umreti? (4 točke)
(20—18: odlično; 17—14: prav dobro; 13—18: dobro; 7—4: slabo; 3—0: prav slabo.) — Odgovore najdete na strani 285.

Kaj je treba vedeti, predno vzameš
v roke sveto pismo?

SVETO PISMO

NI prirodoslovna knjiga
NI znanstvena zgodovina
NI sistematičen katekizem

SVETO PISMO NI PRIRODOSLOVNA KNJIGA

Namesto kronike o oblikovanju zemeljske skorje ali organizaciji neba ali razvoju življenja nam sveto pismo le v pesniški ali preneseni obliki pokaže povsem ljudski in vzhodnjaški nauk o nastanku in razvoju sveta, ne pa znanstvenega. A nekako kot nadomestilo za to nam nudi čudovito globino o vrednosti vesolja.

Stara zaveza se začne s trditvijo, da je Bog vse stvari ustvaril iz nič. Zato je „vse, kar ni Bog, od Boga“. Vse vidne in nevidne stvari so v vsem svojem bivanju in delovanju popolnoma od Boga. Zato je vse vesolje lepo, vse je dobro. Človek v svetem pismu zaradi neskončnosti vesolja Boga časti, občuduje, hvali in se mu zahvaljuje.

Sredi vidnega stvarstva je človek kot del in obenem gospod tega stvarstva. In to le zato, ker je bil, narejen iz prsti, dvignjen do podobe in sličnosti božje.

Sveto pismo pa prikaže tudi misel o Bogu in to tako visoko in popolno, kot je vsa predkrščanska kultura zunaj judovskega naroda ni poznala. Že na prvih straneh se nam razodene Bog kot edini, večni, osebni, nadčutni, vsemogočni in dobrotni Stvarnik.

Mnogo verzov 1. Mojzesove knjige je prepojenih z verskimi mislimi, ki dvigajo neizobraženega hebrejskega pastirja nad Platona in Aristotela in nam nudijo, ko jih beremo po mnogih stoletjih, ne sistema prirodoslovnih ved, ampak naravnost temelje nauka o nadtvarem.

SVETO PISMO NI ZNANSTVENA ZGODOVINA

V svetem pismu najdemo mnogo poročil o zgodovinskih dogodkih, a zaman iščemo nekatere zanimive podrobnosti. Zgodovino gledamo skozi povsem drugačno

mišljenje, kot je naše: skozi prizmo, ki pusti videti nekatere stvari, druge pa opusti. Kolikor oddaljenejši so dogodki v dobah prazgodovine, toliko težje jih je postaviti v njih pravo razdaljo v času. Celo se sprašujemo, ali niso najodaljenejši dogodki opisani v simbolični in pesniški obliki, da bi tako mi razumeli končni smoter človeške zgodovine.

Kljub temu nenavadnemu podajanju zgodovine v svetem pismu — in prav zato — je zgodovina človeštva in Izraela osvetljena v svojem verskem smislu. Greh, ki okuži človeštvo pri njegovem izvoru, se pokaže pod svojimi družabnimi vidiki pri rasti človeštva v biblični prazgodovini: uboj, nasilje, oskrunjenje ljubezni, politična razcepitev, dokler ne poseže vmes Bog: on zbere sčasoma iz ljudstva skupino ljudi, ki imajo nalogo skozi stoletja ohranjati vero v edinega Boga in upanje v zopetno obnovo.

Tako se božje razodetje v biblični zgodovini omeji na resnice, ki urejajo naše odnose do Boga, naše moralno vedenje in našo večno usodo.

SVETO PISMO NI SISTEMATIČEN KATEKIZEM

Sveto pismo ne poda verskega in moralnega nauka v določni obliki na način urejenega katekizma. Vera in morala Stare zaveze sta stalno odprta in naravnana na kasnejše izpolnitve: polnost obojega se nahaja šele v Novi zavezi. Nič ni dokončnega, vse je le izhodna točka. Vse druge vere se pokažejo kot že nekaj popolnega in kmalu za tem začno propadati v magijo, folkloro in vero brez zapovedi.

Z razodeto vero je drugače: nenadoma se rodi misel o enem Bogu v napol nomadski družini, ki pride iz sirske puščave na jug Palestine. Po stoletjih je družina že majhen narod in ohranja to misel o enem Bogu. Razen tega ima že tudi zapovedi, osnovane na tej misli, in poseben kraj za bogočastje. Po stoletjih se pojavijo v tem narodu preroki. Ti, čeprav različni po času in kraju, oznanjajo isto vero o božji previdnosti, zapovedi, plačilu in kazni in bodočem Odrešeniku. Končno pride Kristus. Pride kot nekdo, ki so ga stoletja pričakovala. Pride z veseljem oznanilom o vesoljnem odrešenju, z bogastvom milosti, z vzvišenim programom ljubezni. Takó Izraelovo versko bogastvo ni le rešeno, ampak se, okrepjeno in ovrednoteno do neverjetnega, na potj za osvojivijo sveta.

Kako razložiti to, da je ta verska misel med judovskim narodom šla proti toku vedno v isto smer, kot da bi šla za vnaprej določenim načrtom? Edina razlaga Bog je govoril. Bog se je razodeval v zgodovini, prilagodujoč se jeziku in mislim ljudi. Obenem je Bog čistil te misli in jih izpolnjeval, dokler se ni prikazala sama božja Beseda kot človek in s človeškimi besedami razodela „polnosti milosti in resnice“.

Prيرهeno po Galbiati Pizza, Pagine Difficile Della Bibbia, Antico Testamento

Vedno smo bili navajeni slišati samo o tem, kako zunaj katoliške Cerkve vse samo razpada. Če je to veljalo še pred 50 leti, danes ne več. Razvoj gre danes v obratni smeri. Večkrat sicer na škodo resnice in načel — toda to je morda le prehodno. Nedvomno smemo gledati v tem resnem težnju protestantskih cerkva za zблиžanje in združenje ne le človeško prizadevanje, ampak tudi božji prst. Morda bo to pot do končnega združenja in ne vrnitev posameznikov iz popolnih razvalin, kakor smo bil navajeni pričakovati doslej.

v
ZDRUŽENJE
v
ŠTIRIH
PROTESTANTSKIH
CERKVA

METHODISTI

Ustanovljeni v 18. stoletju; v 6 okrožjih živi 9,2 milijona vernikov.

Poudarjajo osebno versko izkustvo in ljubezen do Boga. Verujejo v Trojico, izpovedujejo apostolsko vero in imajo krst in obhajilo, ki pa je le spomin zadnje večerje.

Vodijo jih škofje, izvoljeni na posebnih konferencah.

EPISKOPALCI

Imajo 3,2 milijona vernikov. Vodi jih škof-predsednik; poznajo zakonodajno skupščino, ki se sestaja na tri leta in ima dvoje zbornic: poslansko (v kateri so tudi laiki) in škofovsko.

So veja anglikanske cerkve; trdijo, da škofje imajo apostolsko nasledstvo.

Glavna zakramenta sta krst in obhajilo (v katerem je Kristus resnično pričujoč); sprejemajo pa tudi vseh drugih pet zakramentov.

V zadnjih letih je prišlo že do več takih poskusov združenja: v Južni Indiji, v Severni Ameriki (gl. v okviru: Združene krščanske cerkve). Povsod skušajo prodreti ne le s praktičnim sodelovanjem, ampak vsaj s skupnim obhajilom. Dasi nekatere cerkve to tako imenovano „intercommunio“ dovoljujejo (anglikanska in švedska), druge ne, zlasti se upirajo pravoslavni. Vendar so letos na zborovanju v Frankfurtu mladi brez vsakih ozirov imeli skupni obredni obed, ki naj ne bi bil samo navadna ljubzenska večerja, ampak spomin zadnje večerje in torej vsaj z duhovno navzočnostjo Kristusovo.

Pred kratkim je v Severni Ameriki v episkopalni stolnici v San Francisco, kjer je škof silno napredni bivši katoličan James A. Pike, na peti triletni Splošni skupščini Episkopalne cerkve v ZDA kot povabljeni gost govoril izvršilni predstojnik Združene prezbiterijanske cerkve v ZDA, dr. Blake. Pozval je štiri severnoameriške cerkvene občine k takojšnjemu združenju in obenem v kratkih potezah zarisal, kako si sam to združenje zamišlja. Štiri cerkve 50:

metodisti, episkopalci, prezbiterijanci in Združena episkopalna cerkev.

Glavni predlogi

Odslej naj bi vse cerkve zahtevale od svojih škofov in prezbiterjev (duhovnikov), da prejmejo posvečenje od episkopalnih škofov, da bo tako vsa nova cerkev smela zase terjati apostolsko nasledstvo.

Nova cerkev bi izrecno zahtevala veroizpoved v sv. Trojico in v zakramenta sv. krsta in obhajila. V zameno za to, da bi nekatere cerkve morale pričeti jemati bolj resno zakramente. bi pa episkopalna cerkev morala dajati več pomena načelu, da se Bog more bolj popolno razodevati v sv. pismu in se dejansko je.

Cerkve bi morala biti demokratska: laiki bi naj imeli enakost z duhovniki; dana bi naj bila možnost za več formulacij verskih resnic; posebej pa bi naj bila brez vsakega razkošja in zunanega bleska. Ker pa so nekatere neenakosti v cerkvi nujne, bi morala biti obleka čim višjega predstojnika tem bolj preprosta: vrhovni predstojnik bi naj nosil preprost talar namesto pluviala in mitre.

Odziv

Nekateri so predlog sprejeli z vsem navdušenjem. Že so izdelali načrt, kako bi naj prišlo do združenja postopno v desetih letih. To bi pomenilo, da bi v ZDA najmočnejša protestantska cerkev imela vsaj 18 milijonov vernikov, v resnici pa precej več, ker protestantje na splošno štejejo med svoje člane samo birmane, ne pa zgolj krščanih. (Birma je po njih le dopolnilo krsta in jo podeljujejo nekako po 12. letu.)

Drugi spet so bolj zadržani. Žele združenja, a bolj počasnega, potem ko bi razmere dozorele, tako da bi ne bilo treba žrtvovati preveč lastneega bistva, kar da je zmerom na škodo resnici.

PREZBITERIJANCI

Tudi ti imajo 3,2 milijona vernikov. Vodi jih izvoljeno zastopstvo, ki se sestaja v sejah, prezbiterijih, sinodah in letni splošno skupščini. Spočetka je bila strogo kalvinistična pa so se potem v marsičem oddaljili Kalvinu, na primer v nauku o predestinaciji.

Glavni poudarek je na veri, svetem pismu kot žvljenjskem vodilu in veri v sv. Trojico.

Poznajo le zakrament krsta in obhajila, v katerem je Kristus samo duhovno navzoč.

ZDUŽENA KRISTUSOVA CERKEV

Ima 2,2 milijona vernikov, a vsaka verska občina je skoro popolnoma neodvisna od druge. Ustanovila se je leta 1957, potem ko sta se v eno združila Evangeljska in Reformirana Cerkev pa Kongregacionalne krščanske cerkve.

So izredno široki. Ne verujejo vsi v sv. Trojico. Pojmujejo Cerkev zlasti zadnji samo kot prostovoljno združenje različnih cerkvenih občin in te spet le kot prostovoljno združenje posameznikov; taje torej, da bi bila Cerkev božja ustanova.

Poznajo zakrament krsta in obhajilo le z duhovno navzočnostjo Kristusovo.

Ravno to me sili, da priznam Boga, ker si ne morem razložiti, da bi ta veličastni in čudoviti svet nastal le slučajno.

Kardinalski klobuk je simbol žrtve in edinosti

Papež podeljuje kardinalsko čast tistim, ki jih izbere za svoje najožje sodelavce za vodstvo Cerkve v Rimu in po širnem svetu. Rdeči kardinalski klobuk je predvsem opomin za žrtve in trpljenje za zvestobo Cerkev in papežu, ki je simbol povezanosti in edinosti. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru novim kardinalom 19. I. 1961.)

Važnost socialne službe

Težnja po vedno večji industrializaciji povzroča tudi koncentracijo delavstva v nastajajočih industrijskih središčih. To povzroča velike spremembe v življenju novih delavcev, ki navadno prihajajo iz podeželja in kmečkega življenja. Naletijo na velike težave in probleme, ki jih dostikrat ne morejo sami rešiti. Tukaj mora nastopiti dobro organizirana socialna služba, ki pomaga reševati probleme človeške skupnosti. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru udeležencem mednarodne konference za socialno službo 15. 1. 1961.)

Sovraštvo med narodi je velika nevarnost za mir

Neskončno velika so področja dežel, v katerih narodi trpe preganjanje in so prikrajšani na najosnovnejših človečanskih pravicah. Ti narodi veliko trpijo in je Cerkev za njihovo bodočnost zelo zaskrbljena. Cerkev je tudi zelo zaskrbljena zaradi nesloge med narodi in sovraštva, ki je tako nevarno za red in mir na svetu. (Sv. oče Janez XXIII. v govoru na konzistoriju dne 16. 1. 1961.)

Problemi krščanske družine

Velike so težave, v katerih se nahaja sodobna krščanska družina in to predvsem v duhovnem pogledu. Starši morajo premagovati stalno velike težave za krščansko vzgojo otrok in vzor-

Glas iz Rima

no življenje. Papež se jih stalno spominja v molitvah. (Poslanica za družinski praznik 8. 1. 1961.)

Vse delo Cerkve je apostolsko delo

Cerkev po svojih kongregacijah vodi njeno apostolsko delo po celem svetu. Poslanstvo Cerkve je širiti Kristusov nauk in ga posredovati vsem ljudem. V tem tudi sledi Kristusovemu zgledu. (Sv. oče Janez XXIII. v splošni avdienci 11. 1. 1961)

Krščansko plemstvo je v velikodušnosti

Največje dostojanstvo človeka je v izvrševanju svojih dolžnosti, to je živeti tako, kot pričakuje Bog. Med krepostmi pa je za krščansko plemstvo posebej značilna velikodušnost, katere se ne sme nikoli pozabiti. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru zastopnikom rimskega plemstva 9. 1. 1961.)

Leto 1961 mora biti leto krščanske obnove

Ob koncu starega leta se moramo vprašati, če smo vedno izpolnili svojo dolžnost, ponižno sklonimo glave in se zahvalimo Bogu za vse prejete dobrote, istočasna pa prosimo, da nas v novem letu obvaruje vsega hudega, da bi bili vsi narodi svobodni ter sledili

poti, ki jo je pokazal Gospod. Novo leto mora biti za vsakega kristjana leto resničnega krščanskega življenja. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru v splošni avdienci 28. 12. 1960.)

Blagoslov „Urbi et Orbi“

Za lanski božič je sveti oče Janez XXIII. podelil svoj blagoslov „mestu in svetu“ še s posebnim namenom za otroke, za delavce, za vse, ki trpijo, za tiste, ki so odgovorni za javno življenje in vsej krščanski družini po širnem svetu. Potem pa je voščil množici srečne božične praznike in novo leto v desetih jezikih.

Novomašniki nova življenjska sila Cerkve

Novomašniki so vedno veliko upanje in prinašajo novega optimizma v apostolsko delo Cerkve. Nove sile in mladost pomenita stalno obnavljanje sile v življenju Cerkve in zato lahko kristjani gledamo z optimizmom v bodočnost. (Sv. oče Janez XXIII. v nagovoru v avdienci 19. 12. 1960.)

Krščansko junaštvo v trpljenju in težavah

Stopnja in vrednost krščanstva ter naše vere se preizkuša v trpljenju in težavah. Zaupati moramo vedno in povsod v Gospoda, ki pomaga vsakemu, ki se k Njemu zateče. (Sv. oče v splošni avdienci 1. 2. 1961.)

Verska in moralna vzgoja otrok

Skrb za versko in moralno vzgojo otrok je vedno izredne važnosti, ker se s tem delom in poukom postavljajo trdni temelji bodoče družbe. (Sv. oče Janez XXIII. v pismu brazilskemu kardinalu Barros Carnave 2. 2. 1961.)

Učimo se pri apostolih Petru in Pavlu

Sv. Peter je bil postavljen za temeljni kamen Cerkve. Zatajil je Kristusa, toda se je iskreno kesal in mu

pokazal svojo ljubezen z izrednim apostolskim delom ter mučeniško smrtjo. Ko je sv. Peter že širil Kristusav nauk je še Pavel preganjal Cerkev božjo. Klic božji je tudi njemu razsvetlil razum. Postal je goreč oznanjevalec Kristusovega nauka, pravi apostol in učitelj narodov. (Sv. oče v splošni avdienci 25. 1. 1961.)

Spreobrnjeni revolucionar

Eden duhovnih voditeljev in početnikov španske marksistične revolucije, univ. prof. dr. Andres Ovejero, je ob vrnitvi v katoliško Cerkev napisal te-le besede:

„Ne morem dalje ostati med neverniki. Mi vsi se moramo kakor nekoč Tomaž tako rekoč dotakniti Jezusove rane in zato moramo verovati v Kristusa, kakor je veroval Tomaž. Resnica je zapisana s krvjo mučencev. Nauk Cerkve je obenem odrešenje za delavce, da, za vse ljudi. Kajti samo delo nas naredi vredne odrešenja, delo, ki ni nič drugega kakor molitev z rokami. Moj napuh inteligenta me je dolga leta odtegoval nauku krščanske socialne etike. Zaradi tistih, ki so doslej živeli v mojih zmotah, hočem sedaj svojo vero okrečiti in jo kakor nekoč prvi kristjani javno izpovedujem. Živelj smo v katoliški deželi, ki je hrepenela po socialni pravičnosti. A nauka Cerkve nismo poznali. Sedaj, ko ga poznamo, verujem vanj.

Komunističnj ideologi v Litvi so pisali v zadnjih mesecih številne članke o načinu borbe proti veri. Iz člankov je bila razvidna različnost gledanja na ta važen problem komunistične propagande. Eni zagovarjajo potrebo znanstvenega pobijanja svetega pisma in njegovih trditvev, drugi odklanjajo metodo. Eden od ideologov predlaga, naj bi zamenjali propagandiste, zakaj ti niso nikdar verovali, zato vere ne poznajo in je ne znajo pobijati. Po njegovem mnenju bi bili najboljši komunistični propagandisti tisti, ki so že „ozdraveli od boleznj vere“. Posebej pa so soglasni v tem, da je treba vse storiti, da bi matere ne vzgajale krščansko svojih otrok.

Primer, ki ga boste tu brali, zgovorno priča, kako se starši motijo, če nočejo sprejeti svojega otroka, ker pač slučajno ne vidijo v njem uresničenega vzora, ki so si ga sami zasanjali.

STARŠI MORAJO SPREJETI SVOJE OTROKE

Razočarani starši

Kdo ne pozna staršev, ki so razočarani nad svojimi otroki! Že ob rojstvu vzklikne marsikak oče: „Deklica je, ni deček!“ Razočaran je nad spolum svojega otroka. Rodijo se mu še drugi in slišimo: „Zopet deklica!“ Tudi mati si je na tihem želela sina; oba sta torej razočarana nad otrokom. Ne sprejemata ga z veseljem. A tudi obratno se dogaja. Želeli so si deklico, a so dobili dečka. Vse življenje so mu dali to občutiti. Dori so ga imenovali, da so lahko ob tem imenu mislili na deklico. Do osmega leta so ga oblačili in česali kot deklico. Deček se je ob taki negi in vzgoji zelo raznežil in dobil čut manjvrednosti. Čeprav je bil nardarjen, se je v deški in pozneje v moški družbi čutil vedno nedorasel in nesposoben. Vse življenje je govoril o načrtih, ki pa da so tako lepi, da se v življenju ne da do uresničiti.

Koliko staršev je razočaranih nad obrazom in postavom svojega otroka. Oče si je želel, da bi imel lepo hčerko, kakor je njegova žena, a smola, hčerka je kot izrezan oče, ki se sam dobro zaveda, da „ni lep“. Ali pa je otrok (vseeno: hčerka ali sin) podoben ženi, pa se to možu „za malo zdi“, vse življenje ne more preboleti, da otroci niso

njemu podobni. Vse mu je žena za seboj potegnila. A tudi matere pogosto trpijo za isto bolečino, ko noben otrok ni podoben njim ali vsaj njihovim sorodnikom; vsi so se „vrgli“ po „njegovem sorodstvu“.

Še teže sprejemajo starši otroka in ga na tihem odklanjajo, če ima telesne napake. „Od kod se je vzela ta otrok, ko pa midva nisva takšna?“ Najhuje pa je, da te nakaze otroku večkrat očitajo, če ne naravnost, pa vsaj po ovinčkih. „Si čisto za nič, smo mislili, da bomo imeli kaj od tebe, pa si taka pokveka.“

Zgovoren primer

Starši morajo sprejeti otroke, to je prva zapoved zanje; če te ne izpolnijo, bodo sami večali gorje. A. Hofmann pripoveduje, kako se je neka mati spozabila nad svojo hčerko, ki ni bila prikupne zunanosti, rekoč: „Tebe pač nikoli nihče ne bo rad imel!“ Te trde besede z ust lastne matere so hčerko zadele v srce. Sklenila je: „Jaz bom nalašč do vsakogar ljubezniva in dobra.“ Bila je že po naravi srčno dobra, odslej naprej pa si je še bolj prizadevala, da bi bila prisrčna in dobra. Pri vseh in povsod je bila izredno priljubljena, da so se začeli snubci zanimati

zanjo. Dobila je moža, ki jo je imel srčno rad, ves je živel zanjo in ona zanj; ko pa mu je legla v prezgodnji grob, ji je dal v nagrobni spomenik vklesati pomenljive besede: „Bila je angel mojega življenja.“ Ta primer, ki v življenju ni osamljen, nam zgovorno priča, kako se starši motijo in kako krivični so obenem, če nočejo sprejeti svojega otroka, ker pač slučajno ne vidijo v njem uresničenega vzora, ki so si ga sami nekoč zasanjali. Premalo pomislijo, da je poleg tistega ideala, ki si ga zamislijo, lahko v njihovem otroku še sto drugih, mnogo lepših in srečnejših, kot pa so si ga bili sami zmožni sploh vsaj v sanjah misliti.

Zlato pravilo

Zato velja: starši morajo sprejeti svoje otroke, ne samo njihov spol in telesno podobo, ne samo njihov značaj, ampak tudi njihovo nagnjenje do poklica. Poznamo primere, ko je oče, ki je po poklicu ključavničar, do smrti

užaljen, ker njegov edini sin ne kaže nobenega veselja do te obrti. „Kaj pa bom s to ropotijo, ki sem si jo vse življenje za drag denar in z velikim trudom nakupoval, če fant noče prevzeti?“ Prav tako je marsikak zdravnik ali odvetnik hudo razočaran, ko se njegov sin posveča raje glasbi ko znanosti; kar razdedinil bi ga najraje, ko noče prevzeti očetove dediščine. Potem pa sinu vedno bolj očita, da se je izneveril, da je nehvaležen, da je vse življenje skvaril njemu in ga bo tudi sebi, da bi si želel čisto drugačnega sina. Tako rastejo trenja in navzkrižja. Oče se ne zaveda, kako je imel možnost z razumevanjem v sinu vzbuditi veselje do dela in do življenja in ga tako vzgojiti v odlično osebnost; tako pa ga je s svojimi vednimi očitki, ki so bili v jedru odklonitev lastnega otroka, utrdil v trmi in precepu med resnostjo in vzorom.

DRAT

ODGOVORI NA VPRAŠANJA O TERMOMETRU

1. Peteri glavni jeziki sveta so: mandarinski (444 milijonov), angleški (278 milijonov), španski (160 milijonov), ruski (156 milijonov), hinduiški 149 milijonov).
2. V 20. stoletju so vladali: Leon XIII. do 1903; Pij X. od 1903 do 1914; Benedikt XV. (1914—1922); Pij XI. (1922—1939); Pij XII. (1939 do 1958); Janez XXIII. (od 1958).
3. Največje mesto sveta je New York; gora Mont Everest; reka Nil; jezero Kaspiško morje; otok Groenlandija in puščava Sahara.
4. Vesoljni cerkveni zbor je posvetovanje vseh katoliških škofov sveta pod papeževim vodstvom. Doslej je bilo 20 takih zborov.
5. Zavetniki so: televizije sv. Klara; duhovnikov sv. Janez Vianney; mater sv. Monika; pisateljev sv. Frančišek Saleški; duhovnih vaj sv. Ignacij Lojolski; bolnikov sv. Janez od Boga in sv. Kamil Leljiški.
6. Sveto pismo ima 72 knjig; Nova zaveza 27, stara zaveza pa 45.
7. Jezus Kristus je hotel trpeti in umreti: da je zadostil božji pravici, da je nas odrešil greha in da nam je zaslužil nebesa.

BESEDE VELIKIH LJUDI

Pismo sivolasega župnika
zaljubljenemu fantu —

Buenos Aires, april 1961

Pisateljica Undsetova

„Ni ga, Kristina, človeka, ki Boga ne bi ljubil in se ga bal; vsa naša nesreča v življenju in smrti pa izvira od tod, ker je naše srce razdeljeno med ljubeznijo do Boga, bojznijo pred hudčem in ljubeznijo do sveta in mesa.“

Umetnik Michelangelo

„Umetnost mi je bila boginja in gospodarica. Ah, kako sem se motil. Resnične lepote ni brez večnosti, kakor ni toplote brez ognja. Zato modrega človeka ne more umiriti, kar umrje...!“

Državnik Masaryk

„Ko je umiral Jezus Kristus, pripovedujejo evangelisti, da je nastala tema po vsej zemlji in je sonce otemnelo... Tako otemni tudi notranost človeka, bodisi da je v njej umrl njen Bog, bodisi da ga je člo-

Dragi Janez!

Dekletu, o katerem sanjaš, boš kot ženi dovolil, da bo imela pri sebi te-le tri prijatelje: mačka, psa in kanarčka.

Tako se revica med mijavkanjem, lajanjem in žgolenjem ne bo čutila tako zapuščeno, ko boš ti na delu.

Mački so vedno imeli velike zagovornike in še celo častilce!

Za velikega kard. Richelieu-ja je n. pr. znano da je imel okrog dvanajst mačkov okoli sebe. Ohranila so se nam celo njihova imena.

Stari Egipčani so jih celo pobožanili. Ogromno so jih imeli v svojih svetiščih in jih pokopavali skrbno maziljene. V londonskem muzeju hranijo krasne mačje mumije, ki so jih odkrili v Tebah.

Toda niso bili vedno in povsod istega mišlje-kot Egipčani...

Ponekod so jih smatrali za najožje prijatelje hudiča in starih coprnic; na Ogrskem n. pr., je preprosto ljudstvo celo prepričanja, da so se coprnice spremenile v mačke.

Kaj in kako hočeš, da ti odgovorim na vse to? Meni se zdi, da ne smemo zaiti ne v eno ne v drugo skrajnost...

Resnici na ljubo moram priznati, da sem prav malo prijatelj mačkov, kajti vedno so in ostanejo

mačji: zahrbtni in izdajalski. Z enakim užitkom ti pospravijo nedolžnega kanarčka kakor najbolj ogabno podgano. Kljub temu jih prenašam, ker končno so pri hiši le lahko koristni.

Poleg drugih lepih lastnosti, ki odlikujejo mačka, je njegova skrb za snago: dobršen del dneva posveča umivanju... z jezikom.

Ne bi ga mogli imenovati ravno najboljšega človekovega služabnika, toda če je dobro in strogo vzgojen, pospravi marsikako miš ali podgano ter ostale vsej preplaši in prepodi.

Najstarejši spomeniki nam ga slikaja tako, ka-Dokler je „mucek“ je tudi „ljubek“ in učljiv ter se silno rad igra; toda če se ga v „mladosti“ preveč razvaja, bo kot „maček“ to poplačal z le-nuharjenjem in požrešnostjo.

Torej: če se odločiš za enega mačka — naj bo; če pa za nobenega... toliko bolje!

Sedaj pa hitro k psu! To ti je simpatična živalica!

Telj, zvest do smrti; rad je deležen ljubezni in ljubkovanja, a ju tudi velikodušno vrača.

Tudi v sv. pismu beremo, kako je bil zvest spremljal na njegovi poti.

Stari Odisejev pes — Argos — je od veselja poginil, ko je šel naproti svojemu gospodarju, ki se prijatelj mladega Tobija in ga vztrajno, do konca je vračal domov!

Indijanci v Peruju so pred počastitvijo Sonca počastili psa. Tudi v teh krajih so v najstarejših grobnicah odkrili mumije psov.

Vse staro egiptovsko, grška in rimska slovstvo opeva psa kot prijatelja in čuvarja doma ter izvrstnega pomočnika pri lovu.

Kristjani so v psu vedno gledali znamenje zvestobe in ga zato pogosto najdemo upodobljene na nagrobnih spomenikih.

Kdo bi mogel našteti vse vrste psov?! Te morda zanimajo nekatera imena? Severni, Dingo, Spitz, pastirski, donarski, Yorkshirre-terrier, novi fundlannec, bull-terrier, lovski vzhodni, pritikavec, doga, Saint-Hubert, hrt (n. pr. zajčar) ovčjak in še kakih sto drugih...

vek sam v sebi ubil. Človek, ki je odstranil Boga in ki ne prenese, da bi bival Bog, tudi ne prenese, da bi bil sam. Sam se uniči.“

Junak Herkules

Živel je, pravi grško bajeslovje, junak Herkules. Prišel je na razpotje življenja. Mikavna, smehljajoča se žena ga vabi v greh, v lagodno, razgibano življenje. Druga, resna, a vsa dostojanstvena, ga kliče h kreposti, govori mu o poti, ki je strma, čisto težavna, a je pot časti, dostojanstva, pot zmage nad samim seboj, kažipot k Bogu. Telesnost ga je vlekla, zelo vlekla na prvo; a njegov duh ga je vabil na drugo. Zmagal je duh.

Svetnik Francišek

Človekovo najplemenitejše dejanje in njegova najlepša slika je človeka, mladeniča, ki moli. Človek je tako ve-

lik, kakor so velike njegove misli, a misli so tako velike, kakor je velik njih predmet. Ker je molitev povzdigovanje duše in srca k Bogu, človek nikdar ni večji kakor takrat, ko moli.“

Stari modreci

„Bog nima na zemlji primernejšega bivališča, kakor je v čisti duši,“ so učili Pitagorejci. Seneka pa je dejal: „Čistost je največja odlika.“ Epiktet je mladini svetoval: „Ako se ti vzbude predstave kake sle, se čuvaj, da te ne prevzamejo. Spomni se, kaj bo potem; če se vdaš, se boš pozneje kesal in sam sebi očitke delal; če se premagaš, boš vesel in zadovoljen sam s seboj... Če kdo začne grdo govoriti, ga posvari ali vsaj z molkom in zardelostjo pokaži, da ti takšno govorjenje ni po volji!“

Papež Pij XII.

„Vzgoja, ki se za Kristusa ne zmeni, ali ga celo sovraži, vzgoja, ki na glavo postavlja Gospodovo besedo: „Pustite otročičem, naj prihajajo k meni,“ je žalje-nje njegovega veličanstva, Kralja nad kralji in Gospoda nad gospodi in mora roditi silno grenke sadove.“

Pes lahko vrši glede na kraj in potrebe, najrazličnejše službe. Med raznimi takimi „umnimi“ psi so zlasti znani: bolniški, lovski, vprežni (n. pr. za sani), cirkuški, poštni, za prenašanje orožja, črnoborzijanski, čuvaj, raziskovalski oz. izvidniški, policijski rešilni sv. Bernarda, mišar itd.

Poleg mačka, mislim, da bi bil za vaju najbolj primeren „mišar“: bister, razumen, vesel, a obenem brez usmiljenja preganja miši in podgane, predvsem podgane; vedno teka sem ter tja, ne pozna počitka — zato ga podgane „srčno“ sovražijo in, ker ga ne morejo videti, bežijo pred njim.

Takega psa se splača imeti.

Pes ne sme spati na postelji: če se zarije pod odejo si bo zaradi prevelike toplote in zatohlega zraka počasi nakopal vse polno spuščajev, astmo in revmatizem.

Če že spi v hiši, mu pripravita ležišče v kakšnem košu, na z bukovim skobljanjem natlačeni blazini ali s čim podobnim, toda nikdar s kurjim perjem, sicer bosta imela takoj bolhe v hiši.

Pes naj je s svojega „krožnika“, ne s tvojega ali z njenega. Po vsaki jedi naj ga „ženka“ lepo pomije.

Glede hrane. Čim bo pes začel uživati meso v prevelikih količinah, bo kmalu zbolel. Škoduje mu tudi preveč mastna hrana ali če vsebuje preveč popra. Za psa je čisto zadosti, ako je dvakrat na dan: zjutraj nekoliko manj in lažjo hrano in le zvečer izdatnejšo, obilnejšo. Lahko mu postrežeš tudi z ostanki hrane in je prav, da ga navadiš, da bo jedel mnogo kruha.

Prav je, da ljubiš svojega psa, saj ljubezen za služi, toda pazi in predvsem svoji bodoči ženi priporočaj, naj ga ne ljubi pretirano, neurejeno; končno pes le ni človek.

To ti pravim zato, ker so nekatere ženske dejansko naravnost zaljubljenec v svoje „pse“... Že samo dejstvo, da so v Londonu, Parizu in drugih mestih pokopališča za pse s krasnimi paviljoni, ti to dovolj potrjuje!

Urednik „New York Herald-a“ je ustanovil v Parizu „zavetišče — bolnišnico“ za bolne ali za zapuščene pse!

Še ena zanimivost ! glej kako užaljeno se izraža neki nagrobni napis na pasjem pokopališču v Parizu:

Petit Mignon, ubogi pes, preljubek in ves nedolžen, v cvetu njegove mladosti ga je ubil civiliziran divjak.

Tudi lep kanarček bo v veliko veselje in zabavo tvoji bodoci ženi. Saj je tako prijazen in privlačen ptiček!

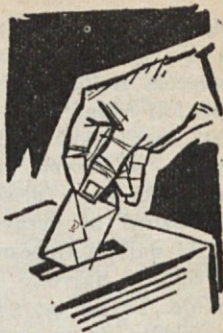
V kletki, ki naj bo dovolj prostorna, lahko doseže častljivo starost dvajsetih let, če je skrbno negovan. Če ga pustiš za plodno, seveda manj.

Zanj je najboljša hrana proso, listič solate, košček prepečenca in kocka sladkorja. Dobro je, da mu večkrat zamenjaš vodo (pitno in kjer se koplje) oz. tvoja žena ter kletko vsak dan umiješ in očistiš. Nikdar naj ne stoji na prepihu, najmanj seveda v jeseni, ko se goli.

Mladičem pripravi gnezdo iz sena ali iz kakih ostankov bate, volne ipd. V prvih tednih naj bo hrana res redilna, izdatna. Silno jim tekne mešanica kruha in trdokuhanih jajc. Kletka naj bo v tem času na čim bolj mirnem in samem mestu.

Mislím, da je dosti za danes, ali ne?

Tvoj župnik

Učeni Pascal

„Imamo tri vrste ljudi: prvi služijo Bogu, ko so ga našli; drugi ga iščejo, ker ga še niso našli; tretji živijo tjavdan, ga ne iščejo in tudi ne najdejo. Prvi so modri in srečni, zadnji so nespametni in nesrečni, srednji so nesrečni in modri.“

PRED POLETJEM

Skleniti zakonsko zvezo se pravi, izročiti svoje popolno in zadnje upanje nekomu drugemu. Zato pa je treba jasno videti, ali je ta drugi res človek, ki mu moremo povsem zaupati. Zato je treba skrbno preiskovati. Dekle ne sme pozabiti, da se včasih pod blešččo površino skriva umazana nizkost in da se bo v sodbi lahko prevarala, če bo pustila preveč besede srcu. Skušen poznavalec ljudi je nekoč dal nevesti, ki bi rada svojega ženina

POSTNI NABIRALNIK

„STARA SEM 14 LET. KAJ NAJ UPOŠTEVAM PRI IZBIRI SVOJEGA POKLICIA?“ H. L., USA

Vsako dekle bi moralo pri izbiri svojega poklicia upoštevati dvoje:

1. to, da se bo počutilo srečno na daljši čas le v tistem poklicu, kateremu more posvetiti vso svojo osebnost. Nobeno delo, kjer ne igrajo čustva važne vloge, ženski ne pripada dobro. Ženska se — v tem je razlika z moškimi — ne more za daljšo dobo posvetiti opraviilu, ki ne izpolnijo polno njenega življenja;

2. to, da se njen poklic približa čim bolj družinskemu življenju. Samo bistvo ženske zahteva, da je ona povsod in vedno mati, da se da in žrtvuje, da

bolje poznala, nasvet, naj ga opazuje v njegovem domačem življenju. Tam marsikaj odpade, kar na cesti vara. Skušnja kaže, da so ravno tisti ljudje, ki so v družini brezobzirni in surovi v družbi najbolj ljubeznivi in zbujaajo največje zaupanje. To pa marsikoga zapelje, da ne spozna njihovega pravega značaja. Mlad človek pa, ki je vedno poln spoštovanja in nežne pozornosti ter obzirnosti do svoje matere in se nikdar ne pozabi viteško vesti do svoje sestre, po pravici zasluži zaupanje, da dekle izroči svojo usodo v njegove roke.

H. Fassbinder

OHRANI SI DOBRO VOLJO

1. Bodi vedno vedrega obraza! Saj si bil odrešen z Jezusovo krvjo. In če si v duši razdvojen, pojdi spet pred ogledalo in se poglej, kako grdo gledaš. Ogleduj se tako dolgo, da se boš začel sam sebi smejati. Šele potem pojdi med ljudi.

2. Spregovoriti prijazno besedo, to je vendar tako poceni. Veselo „dobro jutro“, ali prisrčna „lahko noč“ je kakor svetel sončni žarek, ki kamor prisije, povsod temo prežene.

3. Misli o vseh le do-

skrbno varuje določene osebe. „Ideal popolnega materinstva, vzetega zlasti v duhovnem smislu, bi moral vedno prevladati nad zahtevo, da se ženska specializira v kakem poklicu.“ (Stanley Hall)

ZAROČENCA

Tarcizij in Emilija sta zaročenca že skoraj eno leto. Krščanski starši so jima dali zelo dobro vzgojo. V začetku je bilo njuno razmerje brez vsake graje. Toda sčasoma sta si postala zelo domača. Najprej je Tarcizij poljubil Emiliji roko, nato čelo, zatem lice in končno na usta. Tako daleč ju je privedla domačnost, da sta se poljubljala in objemala ob vsakem snidenju.

Ali je to greh? In če je, kdaj se je pričel?

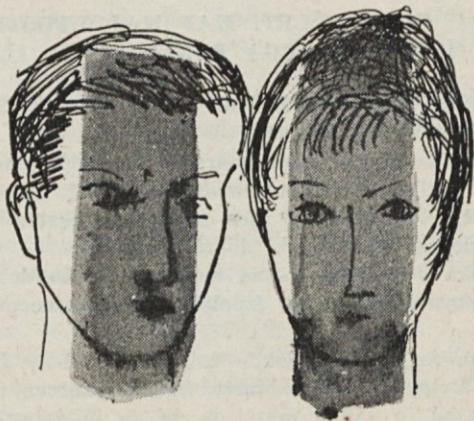
Odgovor: Vsi zgoraj omenjeni izrazi ljubkovanja bi bili popolnoma dovoljeni v zakonu. V samskem stanu pa so bolj ali manj neprimerni ali celo grešni.

Teoretično, samo na papirju, bi Tarcizij in Emilija, vsa omenjena dejanja mogla storiti brez greha.

Praktično, dejansko, pa so poljubi zlasti še na usta velika nevarnost za čistost zaročencev zaradi teh razlogov:

1. Ker ju postavi v nevarnost, da privolita v spolno vznemirjenost, ki se ob tem navadno zbudi.

2. Ker jih morda oba ali vsaj eden stori z namenom, da vzbudi spolnost.

3. Ker je, čeprav jih ne storita s slabim namenom, velika nevarnost, da se spolnost izredno vzbudi.

Zaključek. V drugem primeru je vedno smrtni greh. V prvem in tretjem pa je na splošno smrtni greh, kajti postavljati se v bližnjo, zelo nevarno, grešno priložnost, je isto kot hoteti greh.

IZ MOJEGA DNEVNIKA

SOBOTA

Načrti, načrti in načrti. Prvi teden mislim, da bom mornar, ko bom dorastel: vozil bom preko morja, med dvema sinjima črtama — med nebom in vodo —, boril se bom z valovi, iskal prave smeri preko oceana. Drugi teden sanjam o letalih: vozil bi visoko nad oblaki, proti soncu, daleč od vsega zemskega in nižav. Tretji teden pa sem naravnost bolan od hrepenenja po gorah, po vrveh, klinih, plezanju. Eno je gotovo: v sebi čutim moč in voljo za kaj krepkega.

Res. Ne bi bil rad cunja, vetrogončič, šleva, mehkužneš, iz cukra. Rad imam ljudi z ravno hrbtnico, pokonci može, ponosne, smeje značaje.

NEDELJA

Bral sem: „Mlad človek je egoist.“ In sedaj premišljam to.

Ni mi všeč ta resnica. Pred nekaj dnevi so me povabili v apostolsko organizacijo. Bil sem na prvem sestanku. Všeč mi je bilo. A razumel sem, da bo treba pozabiti nase. Če gornji stavek drži, bo treba precej dela, da bom v sklad spravil oboje.

TOREK

Zakaj sem danes neprestano mislil na smrt?

Ležati v krogu sveč in vencev, negibno, tiho, z zadnjim spoznanjem na obrazu. Kakšno bo tisto osebno sročanje s Kristusom? Kakšen svet se bo odkril pred menoj v tistem trenutku?

Vsekakor še zdaleka nisem doživel svojih najvišjih trenutkov.

SREDA

Svetega Pavla sem bral: „Zdaj namreč gledamo v zrcalu, nejasno, takrat pa iz obličja v obličje. Zdaj

bro. Večina človeških otrok ne misli tako slabo, kot se zdi v prvem hipu. Pravih hudičev je le malo med ljudmi.

4. Ne pripoveduj naprej stvari, ki delajo slabo voljo. Je tako ravnanje vendar tako nespametno. Kar naprej ne poveš, ostane drugim prikrito. Ali ni boljše tako?

5. Išči miru v prosti naravi, na gorah, v gozdu, ob reki. Srce se umiri kot razburkana voda v kozarcu. In kakor škranec proti nebu, tako se duša dvigne in dobro razpoloženje.

6. Pogosto glej otrokom, cveticam in zvezdam v oči, pa boš pozabil vse, kar je na svetu grdega in strah vzbujajočega.

7. Ne spotikaj se ob malenkostih! Ali ni smešno, če preklinja človek kamenček, ob katerem se je spotaknil. Prav tako je smešno, če godrnjaš ob majhnih neprilikah, ki jih je življenje polno.

8. Poj in pusti tudi drugim, da pojejo. Kjer ljudje pojejo in muzicirajo in na citre igrajo, tam so doma dobri ljudje.

9. Okopaj se večkrat. Zamimivo, da dobra kope, bodisi topla ali mrzla, vedno tudi na dušo

spokojno vpliva. Sta pač duša in telo kot dva zaljubljenca, ki ne moreta eden brez drugega živeti.

10. **Skrbi za dobro prebavo.** Morda se ti zdi to smešno. Pa je tako. Pokvarjen želodec in neredna stolica prinašata otožnost v srce in na obraz.

11. **Na spanje ne pozabi.** Dobro prespan človek je navadno vedno dobre volje. Utrujen človek pa povsod puščobo seje. Ker sodobni človek nima več časa za spanje, zato se tudi tako poredkoma smeje.

12. **Ljubi red v svojem življenju.** Nered rodi naglico, razburjenje, jezo. Ohrani red v točnem prihajanju in odhajanju, pri oblačenju in slačenju, pri izplačevanju in vračanju dolgov.

13. **Bodi darežljiv.** Ni važno, koliko daš in komu daš. Važno je, da znaš darovati. Skopuh je vedno človek brez ve-

spoznavam deloma, takrat pa bom spoznal, kakor sem bil spoznan.“

Hvala ti, sveti Pavel, za te besede. Kakšna perspektiva se odpira mojemu življenju!

PETEK

„Soli Deo“ je bilo geslo nekega škofa, kot mi je danes povedal pri spovedi gospod Peter. Soli Deo — Samo Bogu.

Kaj ni to program za vse človekovo življenje?

SOBOTA

Ali sem iz lesa svetnikov?

NEDELJA

V čem je pravzaprav človekov višek? V celotnem njegovem razvoju ali v razvoju le nekaterih sil?

Mislím, da gre v človekovo popolnost tudi razvoj njegovih telesnih sil, kolikor je to pač od njega odvisno. „Boljši je zdrav osel kot bolan dohtar,“ pravi. Dalje razvoj umskih sil in končno razvoj volje ali svetost. Sme pa, to je povsem moja filozofija, človek žrtvovati razvoj nižjih sil razvoju višjih. Tako sme n. pr. žrtvovati tudi svoje zdravje in telesno moč, če more tako doseči večjo svetost. A za tako žrtev ga verjetno Bog navdihne.

PONEDELJEK

Opazam, da sem srečen, če sem sam. Srečal sem se sam s seboj. Šel sem po tistem kolovozu ob potoku, kjer sem že tolikokrat hodil. Pa sem opazil na kolovozu lastno senco — sonce mi je sijalo v hrbet. In so se mi zdele oblike premehke, preosladne, premalo kremenite.

Kaj, to sem jaz?

A ko sem prišel na rob travnika, sem se sklonil k vijolici in jo pobožal. Kdo bi se mi smejal, meni je bila vseč ta spontana kretnja.

Katera od obeh podob je resnična? Kdo od obeh sem jaz?

TOREK

Govoril sem o svojih problemih z gospodom Petrom. Najbolj mi je ostal v spominu ta-le njegov stavek: „Mlad človek mora najti najprej sam sebe, da more metodično oblikovati svojo osebnost in se vzdržati na lastnih nogah.“

SREDA

Prišlo je pismo od bratranca Marka iz Ljubljane. In cela vrsta razglednic. Kako čudovita je Slovenija! Posebno me je prevzela Martuljkova skupina in pa dolina Trente. Gore, sneg, cvetoča drevesa in preproste s slamo krite kočice. Vse tako nenarejeno, preprosto, resnično.

PETEK

Sinoči sva z atom „filozofirala“. Zanimal sem se podrobneje za dogodke pred petnajstimi leti v Sloveniji. Nikdar še nisem zares razumel, zakaj je bilo treba iti od doma ljudem, ki so tako z vsem navezani na svojo zemljo.

Ko mi je ata razlagal o domobrancih in rdeči revoluciji, sem začel postajati ponosen nanj in na mamu in na vse naše ljudi, ki so šli v boj proti komunizmu. Kje bi v tujini srečal toliko tako idealnih ljudi? Samo zato, ker so hoteli ohraniti svojemu narodu vero in svobodo, so se uprli rdečim nasilnikom. Samo za to dvoje so zapustili tisto, kar jim je bilo najbolj pri srcu: hišo in polje in gozd in domače planine.

Sedaj razumem, da je narod, ki je rodil take ljudi, res vreden, lep, dober. In Bogu sem se potem — že v postelji — iz srca zahvalil, da sem sin slovenskega naroda.

NEDELJA

Spet sem bral nekaj Cankarja. Po razgovoru z atom razumem veliko bolje kot kdaj prej tisto črtico „O domovina, ti si kakor zdravje“.

Jure ni videl domovine petnajst let in dlje. Zbolel je za smrt. Pa se je iz tujine napolil v domovino. Ljudje ga niso več poznali. Obrnil se je k zemlji.

Pobral je grudo prsti in jo pobožal kakor lice otroku.

„Zemljica, mati!“

Solza je pala na grudo.

Tako mi je, kot bi bral povest svojega očeta in soseda rojaka in vseh naših ljudi. Ali jim ne polnijo srca iste misli, ista čustva?

Tudi meni se zdi življenje vse bolj polno hrepenjenja po slovenskih krajih.

selja; darežljiv človek je vedno veder in nasmejan.

14. Pojdi pogosto k spovedi! Saj si že gotovo sam ugotovil. Po spovedi je svet čisto drugačen, bolj svetel in bleščeč. To je razumljivo. Svet je odsvit duše. Če je tvoja duša čista, se ti bo zdel svet prav takšen.

15. Praznuj praznike. Delovnemu dnevu mora slediti dan počitka in odih. Kdor praznikov ne pozna, nikdar dobro ne zve, kaj je tiho zadovoljstvo in zadoščenje nad lastnim delom.

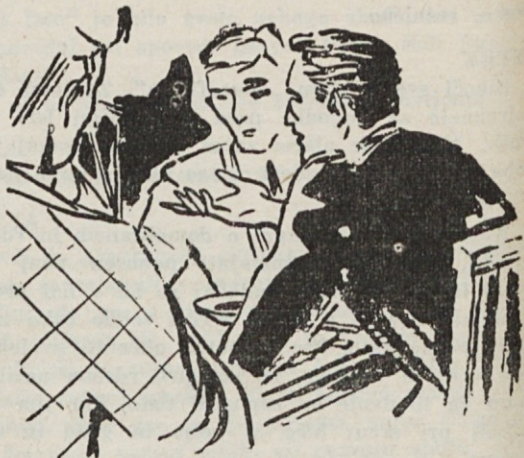
16. Ljubi iskreno vse, ki ljubezni do tebe pričakujejo. Globoka ljubezen je vedno povezana s tiho srečo.

17. Ogrni se s plaščem Marijinega varstva. Zavest, da si Marijin otrok, te bo krepčala v težavah in preizkušnjah življenja. Ne boš jim podlegel.

18. Zaupaj v Boga! Morda misliš, da to že vrliš. Pa se motiš! Če bi ljudje zares zaupali v Boga, bi bilo na svetu vse več veselja in dobre volje. To je zadnje in najbolj važno pravilo: zares zaupati v Boga in verovati v njegovo ljubezen in vsemogočnost. Že sama ta zavest bo naša srca umirila v vseh njegovih globinah.

Ni mogoče zahtevati, da bi bil vsak človek bogat in učen, tudi ne, da bi bil vsakdo slaven. Eno pa se sme zahtevati: da bi bil vsakdo značajan.

SPREMENIL JE SVOJE ŽIVLJENJE

Čikaški pomožni škof Sheil je slovel kot apostol mladine. Njegova organizacija katoliške mladine (CYO) je rešila že marsikaterega izgubljenega fanta. Kako je opravljal imenovani škof svoje delo med mladino, o tem nam lepo govori naslednja zgodba.

Tone je bil doma v tistem čikaškem okraju, ki je dal mestu in državi že veliko trdih orehov v podobi državljanov dvomljive vrednosti. Njegov rojstni okraj imenujejo „smrtni kot“. Pred leti so mu dejali „predmestje črne roke“.

Ljudje v tistem okraju so bili tako pokvarjeni, da so drugim Čikažanom veljali za zgled, kakšni sami ne smejo biti. Neko avtobusno podjetje je vozilo v ta okraj potnike in jim razlagalo, kaj se pravi biti podivjan. Dolgo je uspevala ta šola in podjetje je delalo

lepe dobičke. Nekega dne pa so se dečki „smrtnega kota“ odgovorili, napedli avtobus, oropali potnike ter jih nagnali s kamenjem in palicami. Tako se je tista šola žalostno končala.

Tone je bil eden izmed glavnih junakov, ki so razgnali avtobusno šolo, „Smrtnemu kotu“ je mnogo pripomogel do slovesa. Vedno je imel s seboj nož in kos svinčene cevi, ki jo je skrbno zavijal v žepni robec. Hrepenel je tudi po revolverju in puški. Te želje pa so ga minile, ko mu je tovariš s pestjo izbil zadnji mlečni zob. Tedaj si je Tone zaželel, da bi postal spreten boksar.

Čikaški pomožni škof Sheil je s pomočjo nekaterih mož dosegel, da v Čikagu velja rokoborba ali baksan za pošten šport. Vpeljal je vsakoletne tekme v boksanju. Sezidal je veliko vež-

bališče v glavnem stanu svoje organizacije CYO. Tja je lahko prišel vsak deček in se učil boksanja.

Ko je Tone zvedel za to priložnost, je šel in prosil, naj ga sprejmejo v boksarsko šolo. Učitelj ga je vprašal, če je katoličan.

„Seveda,“ je rekel Tone. Mislil je namreč, da ga ne bi sprejeli, če ne bi bil katoličan.

„Kdaj si bil zadnjikrat pri obhajilu?“

„Pri obhajilu? Saj tega fanta še poznam ne.“

„Nisi razumel. Rad bi vedel, kdaj si nazadnje prejel obhajilo?“

„Prejel? Še nikoli nisem nobene reči prejel. Nihče se še ni spozabil, da bi mi kdaj kaj poklonil.“

„No, vidim, da nimaš nobene vere. Nič ne de. Vseeno si dobrodošel. Zavoljo tega ti ne bi bilo treba lagati.“

Učitelj je poslal Toneta k zdravniku. Preiskava se je dobro obnesla in Tone je začel trenirati. Učitelj je ukazal:

„Nič kaditi! Nič piti! V posteljo vsak večer pred deseto uro! Noč zmeraj dobro prespi!“

„Saj nisem več otrok,“ je ugovarjal Tone. „Kaj me vse drugo briga! Rad bi se samo naučil namlatiti kakega klateža. Dajte mi rokavico in pokažite, kako naj oplazim.“

„Kakopa!! Najprej te moram utrditi. Domišljaš si, da si pravi hrust. V resnici si pa še nežno dete. Toda napravili bomo iz tebe dobrega boksarja, če boš le ubogal.“

Učitelj dolgo ni mogel prodreti Tonetu v dušo. Zdel se mu je vase zaprt, uporen, z eno besedo: bil je trda kost. Več mesecev ga je učil in mu kazal, kako se mora braniti pred napadalcem.

Končno je bil dovolj izučen in se je smel pomeriti z dečkom, ki je bil zanj primeren. Seveda so nadzorniki dobro pazili, da se dvoboj ni izprevergel v divjaštvo. Vsaka surovost je morala biti že vnaprej izključena.

Učitelj je bil na Toneta vedno bolj ponosen. Fant sicer ni bil poseben boksar, bil pa je zelo zanimiv.

Na učiteljeva vprašanja pa še vedno ni odgovarjal. Ostal je redkobeseden in nezaupen kakor v začetku. Učitelj ga nikakor ni mogel pripraviti do resnične odkritosrčnosti. Čudil se je, kajti iz lastne izkušnje je vedel, da

Značajan človek je sad dolge in temeljite vzgoje

postane mlad fant jako hitro zaupljiv. Učitelj ni nameraval naučiti fanta le boksanja, marveč mu je hotel vsestransko pomagati in nekaj iz njega napraviti.

Končno je prišel dan, ko se je razočela Tonetova skrivnost. Tisti dan je bilo na programu škofove boksarske šole, da se gre v jolietško ječo in pokaže kaznjencem nekoliko rokoborbe. Tudi Tone je bil med tistimi, ki so bili določeni za Joliet.

Nastop se je pričel in vse je šlo gladko, dokler ni Tone stopil v ris. Tedaj se je dvignil možakar majhne postave v prvi vrsti gledalcev, ki so bili sami kaznjenci, in je vzkliknil:

„To je pa Tone, moj fant. Kaj pa mama, Tone? Kaj pa otroci? Kako se jim godi, vsem po vrsti, Veri, Mariji, Tinetu, Vinkotu, Jožetu, Terezi?“

Tone mu je odzdravil z roko in zaklical:

„Pozdravljen, papa!“

Tedaj je oplazil nasprotnika, ga podrl na prvi mah in odnesel iz risa.

Morali bi slišati kaznjence, kako so kričali Tonetu na čast. Njegov oče je skočil k sinu v ris, preden mu je mogel kdo ubraniti. Objel ga je in poljubil. Toneta ni bilo nič sram. Potrepjal je očeta po hrbtu in se smehljajal.

Ko se je Tone oblačil, je stopil k njemu učitelj in dejal:

„Tone, zakaj mi nisi povedal, da je tvoj oče tu? Če bi bil to vedel, te ne bi pošiljal semkaj in te spravljal v zadrego.“

„Nič nisem v zadregi,“ je dejal Tone. „Nocoj sem nekaj odkril, nekaj velikega. V začetku nisem nič kaj rad šel v Joliet. Saj sem vedel, kaj bodo dejali drugi fantalini, ko bodo zvedeli, kako je z mojim očetom. Zdaj mi je čisto prav. Še vesel sem, da sem ga

videl. On je tisti, ki je iz mene boksarja naredil. Da, on in pa tisti smrkavec, ki mi je sunil zobe v grlo. Dolgo sem želel, da bi se znesel nad njim. Pa še več: želel sem, da bi se znal boriti kot moč. Veste, boriti se zoper karkoli. Želel sem biti močan, če razumete, kaj mislim. Vidite, moj oče ni bil nikoli močan. Nocoj mi je to tako jasno stopilo pred oči. Ni zločinec ta moj oče; samo slabič je, velik slabič!“

Učitelj je razumel.

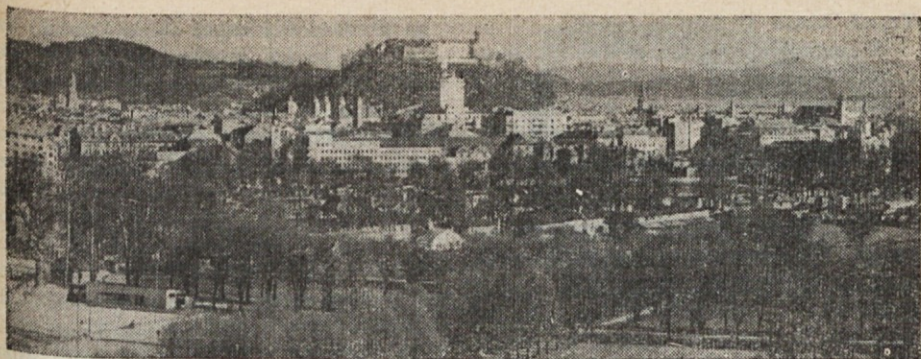
Kako pa je bilo s Tonetom pozneje?

Škof Sheil ga nekoč vpraša, kaj si želi za bodočnost. Tone je dejal, da bi rad študiral in iz sebe nekaj pravega napravil. Škof je bil nanj skoraj tako ponosen kakor njegov oče ob priliki jolietškega boksanja. Preskrbel mu je podporo in ga poslal v šolo. Tako je torej ta izprijeni Tone postal pošten čikaški študent.

Zanesljiva pomoč v bojih Cerkve

Kdor koli pazljivo premišljuje zgodovino katoliške Cerkve, lahko spozna, da je z mnogimi srečnimi dogodki v katoliški Cerkvi združena pomoč Device božje Porodnice. Ko so močno nastopajoče zmote skušale raztrgati trdno oblačilo Cerkve in preobraziti ves katoliški svet, so se naši očetje zatekali k pomoči Marije, „ki je premagala vsa krivoverstva na vsem svetu“ (iz rimskega brevirja); in od nje pridobljena zmaga je vrnila srečnejše čase. In ko je mrzla brodovja in močne vojaške sile, grozila evropskim narodom s porazom in sužnostjo, tedaj so na pobudo rimskega papeža kristjani vneto prosili nebeške pomoči; tako so bili premagani sovražniki in njihove ladje potopljene.

Iz papeške okrožnice
„In gravescentibus malis“

OD DOMA

Dar svetega očeta

Ko je bil leta 1912 svetovni evharistični kongres na Dunaju, je poromal tja tudi sedanji sv. oče Janez XXIII. Med potjo je obiskal tudi znano Marijino svetišče v Marjinem Celnju, kjer je 11. septembra 1912 maševal. V spomin in zahvalo na to je lani, tudi na 11. september, podaril sv. oče tej Marijini baziliki lep mašni kelih in ciborij.

Sveta birma

Letos bo ljubljanski škof Anton Vovk podelil zakrament svete birme v naslednjih dekanijah: Ljubljana-okolica, Moravče in Zagorje. Dekan Ljubljane-okolice je Anton Bergant, upravitelj na Igu, v Moravčah Franc Vrolih, v Zagorju pa Anton Lovšin.

Duhovniške spremembe

Leopold Klančar, vikar nam. na Prežganjem in soupravitelj Police, je bil imenovan za žup. upr. v Kranjski gori in soupr. župnije Rateče-Planica; Leopold Povše, žup. upr. v Svibnem, za vikarja nam. na Prežganjem in soupr. Police; Anton Masnik, kaplan in beneficiat v šmartnem pri Litiji, za žup. upr. v Svibnem; Bombek Ivan,

profesor, dosedaj v Beogradu, je bil imenovan za žup. upr. v Slovenski Bistrici; Ojnik Stanko je bil imenovan za tajnika škofa Držečnika; Zver Štefan je bil umeščen za župnika v Lendavi; Časl Franc pa je postal župnik pri Sv. Juriju ob Taboru.

Bisernomašnik Razboršek umrl.

Dne 8. dec. 1960 je v Britofu, župnija Predoslje, umrl biseromašnik Jakob Razboršek. Rodil se je 13. avgusta 1876 v Čemšeniku in služboval kot kaplan v Kamniku, pri Sv. Joštu nad Kranjem in v Žireh. V maju 1912 je prišel za župnika v Tunjice pri Kamniku, kjer je ostal do maja 1938. Tu je leta 1950 tudi obhajal zlato mašo, kjer mu je pridigal g. škof dr. Anton Vovk. Za biserno mašo — 17. julija 1960 — zaradi bolezni ni mogel več v Tunjice.

Pogrebne svečanosti je vodil g. dekan msgr. Viktor Zakrajšek, ki je v lepem poslovilnem govoru v cerkvi opisal življenjsko pot in duhovniške vrline pokojnika. Ob odprtem grobu so še govorili: g. Alojzij Groznik, sedanji župnik v Tunjicah; g. Karel Erjavec, župnik v Želimljah in Janez Vrhovnik, v imenu tunjiških faranov.

Tajnik škofa Držečnika umrl.

V januarju je umrl g. Justin Oberžan, tajnik škofa Držečnika. Imel je veličasten pogreb, ki se ga je udeležilo veliko število ljudstva in duhovnikov, teh zadnjih je bilo 110.

Beltinci v Prekmurju

Na god sv. Janeza Evangelista je župnija sv. Ladislava obhajala redko in lepo slovesnost. Dosedanji župni upravitelj g. Janko Škraban je bil umeščen za župnika. Umestitev je izvršil g. kanonik dr. Alojzij Osterc. Čeravno je bil delavnik, so farani napolnili veliko cerkev, da izkažejo hvaležnost in spoštovanje svojemu župniku, ki je obhajal obenem 15-letnico prihoda v župnijo in 25-letnico mašništva.

70-letnica Alojzijevišča v Gorici

Katoliški vzgojni zavod Alojzijevišče v Gorici obhaja letos 70-letnico življenja. V proslavo tega jubileja so gojenci zavoda priredili v nedeljo, 5. februarja, okusno akademijo, na katero so povabil alojzijeviški odbor in starše. Vsi ti so napolnili dvorano Brezmadežne na Placuti in z veseljem sledili pestremu sporedu na odru, ki je obsegal: dve enodejanki, razne prizore, deklamacije in govor osmošolca zavoda. Poleg tega je vodstvo izdalo tudi spominsko brošuro, ki obsega članek o zgodovini Alojzijevišča ter več sestavkov sedanjih in bivših gojencev ter razne statistike. Zavod je začel svoje življenje leta 1891. Svoj stalni sedež je dobil leta 1895 v ulici sv. J. Boska, kjer je še sedaj. Prva svetovna vojna mu je prizadejala veliko škodo in šele leta 1923 so zavod zopet lahko odprli. Fašistična oblast je zavod leta 1930 nasilno razpustila ter ga za nizko ceno prodala vojaški oblasti. Služil je odslej za vojašnico. Leta 1945 so še živeči člani odbora, na pristanek pokrajinske-

ga predsednika zopet delno obnovili zavod, ki je bil oropan vsega. Od leta 1945, ko je zavod že tretjič začel svoje življenje, pa nadaljuje svoje poslanstvo in Bog daj, da bi ga vršil tudi v bodoče brez takih nasilnih posegov in režimov. Z velikim veseljem moramo povedati, da je iz Alojzijevišča izšlo mnogo naših izobražencev. Nad 70 gojencev je postalo duhovnikov, drugi zopet so zasedli vidna mesta v slovenski literaturi. Med temi naj omenimo Alojzija Gradnika, Ivana Preglja, Joža Lavrenčiča, mučenika pisatelja in pesnika, Narte Velikonja in Ladislava Piščanca ter slovenskega dantologa Lojzeta Resa.

Kakor v času fašizma

Prve dni februarja je Trst doživel dneve, ki so sličili dnevom za časa fašizma. Šlo se je za zopetno dovoljenje uporabe slovenščine pred sodiščem. In ko so vroče glave tražaskih prenapetih zvedele, da se v Rimu pripravljajo, da to izvedejo, so zagnali silen krik. Pri tem je bila zlasti na pohodu srednješolska mladiča italijanskih šol, ki je štiri dni rohnela po mestu in zamarila tako šolo in učenje. Z vsemi mogočimi napisi in vzkliki proti Slovincem so se te razgrete glave podile po tržaskih ulicah, napadle slovenske poslovne lokale, kakor še nedokončano stavbo „Slovenskega kulturnega doma“, poškodovale slovensko knjigarno v ulici sv. Frančiška, slovensko šolo v ulici Lazzaretto in to vse nemoteno, kajti policija jih pri tem delu ni ovirala. Šele četrty dan je iz Rima prišel ukaz, da se morajo dijaki vrniti k rednemu pouku, kar so tudi storili. To podlo izzivanje je vzbudilo splošno ogorčenje, ne samo pri Slovench, temveč tudi pri vseh dobromislečih Italijanih.

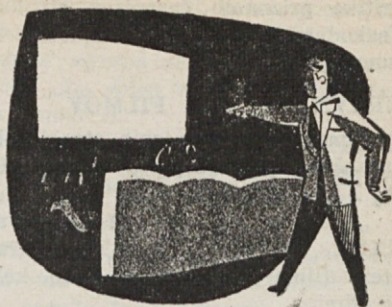
IZBIRA

„Kino privlači in začara otroke in mladostnike, in ti, bolj kakor kdorkoli občutijo posledice, zato ker v njihovi starostni dobi film izvaja nanje vso svojo moč in tako dosega najvišjo uspešnost. Mar ni res, da se prav v tej dobi rodi in utrdi čut za poštenost, vznikne pojem dolžnosti v zavesti in ideali tako vplivajo na življenje, da mu dadó smer za vselej?“ (Pij XI. v Vigilanti Cura)

Vemo, da so vse stvari od Boga; da morajo vse služiti človeku in po njem Bogu. Zato smo nasproti kinu prav tako optimistični kakor do vseh drugih modernih iznajdb. Napačno bi torej bilo, ako bi mladini odrekli pravico do kina, ji ga prepovedovali ali sicer dovoljevali, toda z godrnjavo nevoljo. Kar je treba za vse, je prave kinematografske vzgoje.

Človek, posebno še otrok, živi v dvojnem svetu: resničnem in domišljijskem. Kino človeka nauči gledati svet in obenem sanjati ga. In ravno to sta dve glavni nalogi kina: gledati, sanjati.

Kakor je treba poznati bisere slovestva, ki človeku odpro pogled na svet in pogled v drug svet, višji od resničnega, prav tako ima danes podobno, čeprav najbrž zaradi večjega vpliva in razširjenosti pomembnejšo vlogo kino. René Bazin trdi, da 98% ljudi, ki zna brati, bere... karkoli, in le 2% bere tudi to, kar se imenuje leposlovje. Mogoče danes to še v večji meri velja za kino. Kino je postal navada, nuja. Če hočemo, da bomo opazili razliko med

tistim, ki prav pojmuje kino, in tistim, ki ga ne, se vprašajmo: „Ali 'grem v kino' ali 'grem gledat film'?“ Pri prvem gre za navado, pri drugem za zavestno izbrano zadevo. Treba je še več. Za to moram biti pripravljen.

Dvoje je potrebno za pravo filmsko vzgojo:

1. znati izbirati; in
2. znati soditi.

I. IZBIRA

Ne smem se le pustiti voditi po okoliščinah.

Take okoliščine so: primerna ura, bližnja ali bolj prazna dvorana, zadnji film, umetni zrak, bleščeča propaganda, ljubke nakazovalke prostorov...

Vendar za formiranega katoličana film je vreden le tedaj, kada po snovi, predstavi in ustvaritvi omeni resnično vrednoto, tako kulturno (poučno ali zabavno) kakor umetniško in nrayno.

Zato je za dobro izbiro potrebno jemati v poštev troje:

1. snov,
2. umetnost,
3. nraynost.

Mnogo sredstev imamo, da prav izberemo. Seveda najmanj sme priti v poštev propaganda in to, kar imenujemo „snobizem“, hlastanje za novim. Primerno pa je: izvedenci, ki jih ni veliko (pa so), specializirane revije,

kritike priznanih časopisov ali listov. Vsakodnevni časopisi na splošno niso zaneesljivi.

NRAVNA OCENA FILMOV

Izmed treh omenjenih stvari tokrat natančneje pogledjmo pravno plat. Tako Pij XI. v „Vigilanti Cura“ kot Pij XII. z „Miranda prorsus“ in tudi Janez XXIII., vsi govore o nujnosti pravne ocene filmov, zato da vsi vedo, kakšni so filmi.

Seveda na splošno cenzura nikomur ni všeč, prepovedi pa še manj, tem bolj mladini. Vendar pravna ocena ni drugega kakor svet, ki pa ga da uradno za to od Cerkve določena ustanova.

Papeži govore o delitvi filmov za odrasle, za vse, odsvetovane in prepovedane. V posameznih državah imajo navadno posebne vrste ocenjevanja.

Če vzamemo papeške oznake, potem moremo reči tole:

Za odrasle pomeni le, da ni primeren za otroke, ne pa da bi bil bolj ali manj moralen kakor drugače ocenjeni.

Bolj težko je določiti razlike med odraslimi in mladostniki. Na splošno sodijo, da meja teče med 16. in 18. letom: prej so mladostniki, potem odrasli, čeprav v posameznih primerih prej ali potlej.

Film, ki je označen kot odsvetovan, je na splošno za mladino strogo prepovedan; za odrasle je odvisno od osebnih okoliščin.

Le redki bodo s posebnim razlogom smeli iti gledat film, ki je označen za slabega oz. prepovedanega.

V Argentini poznamo delitev filmov v:

1. sprejemljiv za vse;
2. za mladostnike;
3. za odrasle;
4. pridržane;
5. odsvetovane in
6. slabe.

Pri tem upoštevajo srednjo starost srednjega otroka, mladostnika in začetek odraslega. Jasno je, da bodo kdaj kake izjeme. O tem morajo soditi starši, vzgojitelji, duhovni voditelji.

NEKATERA NAČELA

Primerno je, če človek ob pravni oceni filmov vedno ima pred očmi tačela načela:

1. Krščanska močnost nas uči, da ne zaupamo preveč sami vase in v svojo odpornost zlemu.
2. Ljubezen zahteva, da preprečimo vsako pohujšanje, ki bi ga bili mi krivi.
3. Kristjan smatra za odliko, da more spoštovati smernice, ki jih daje od Cerkve uradno postavljena ustanova.
4. Bojkot slabih filmov ima silen učinek na proizvajalce in more prisli-

litj na preusmeritev, kakor tudi na izdelavo filmov, ki bodo takemu gledalstvu ustrezali.

Ponekod se katoličani letno ali za stalno slovesno začljubijo, da ne bodo hodili gledat filmov, ki bi zadevali ob resnico ali krščanske vrednote.

VIDIKI PRI OCENJEVANJU

Glede нравne ocene velja naslednje.

Ne sodi o notranji vrednosti filma, pač pa o vplivu na publiko, ki ga bo film dejansko imel. In sicer gre za srednjo publiko. Zato bo n. pr. film, ki ocenjuje življenje tako, kakršno je, z njegovimi bedami, slabostmi, nerednostmi, a ne da bi vse to odobral, nedvomno ocenjen za odrasle.

Tudi ne upoštevaajo umetniško vrednost filma. To je stvar drugih. (Pred

kratkim smo se mogli o tem prepričati v Argentini, ko je katoliški tednik „Esquiú“ sprejel za najboljša filma v l. 1960 „La dolce vita“ in „Hiroshima mon amour“.)

Ni na primer prepovedan film, če je knjiga, po kateri je narejen, na indeksu, razen če je tudi film prav zaradi tega slab.

Paziti pa je stalno treba, da ne zamešavamo нравne ocene in raznih drugih „ocen“: tako državnih ali občinskih, ki so večkrat neresne, pogosto pod vplivom propagande ali pritiskom različnih interesov; še manj pa trgovsko-propagandnih po časopisju in revijah, kjer n. pr. poudarek „samo za odrasle“ pomeni toliko kot „zabeljeno“ in podobno.

J. R.

NADŠKOF DR. FISHER V JERUZALEMU

Pred obiskom pri papežu Janezu XXIII. je nadškof dr. Fisher obiskal sv. deželo in se ustavil za dalj časa v Jeruzalemu. Izredno zanimivo je bilo opazovati, kako so se razvijali stiki med anglikanskim nadškofom, ki je poglavar anglikanske cerkve, in katoliškimi krogi v sv. deželi in v Jeruzalemu. Nadškof dr. Fisher je v Jeruzalemu obiskal zelo mnogo katoliških cerkva in kapel. Komaj je vstopil v svetišče, se je takoj podal pred tabernakelj, pokleknil in dolgo molil. Ko je dr. Fisher izvedel svoj slavnostni vhod v anglikansko katedralo v Jeruzalemu, se je slovesnosti udeležilo 17 katoliških duhovnikov — večinoma frančiškani in beli bratje — in njim so dodelili posebne sedeže v klopeh okoli glavnega oltarja. Kjer je bila prilika, so se katoliški duhovniki javno priključili družbi okoli dr. Fisherja in poljubljali njegov „pastirski prstan“. V tem je bila izražena misel, da je služba nadškofa Fisherja bolj naslonjena na zapadno tradicijo, kajti pravoslavni prelati ne nosijo pastirskega prstana. Ko je dr. Fisher opravljal javni Križev pot po Jeruzalemu na Golgoti, se je katoliški patrijarh v Jeruzalemu priključil procesiji, kakor sta to storila tudi oba pravoslavna patriarha. Vezi med krščanskimi cerkvami v Jeruzalemu so se poglobile v zadnjih dveh desetletjih, kajti v letu 1931 je katoliški patrijarh v Jeruzalemu še odklonil srečanje z anglikanskim nadškofom dr. Langom, ko je obiskal Jeruzalem in svete kraje. Takrat razmere še niso bile dozorele in so katoliški krogi stremeli zlasti za tem, da preprečijo zmešnjavo; dvajset let pozneje se je položaj v mnoge spremenil.

O prelepa preprostost vere, veliko si nam podelila s tem starim družinskim molkom, ki visi na porjavelem žeblju na steni omare. Nanj so navezani najlepši spomini mojeja življenja. — E. Cevc.

Ljubezniv spremljevalec

Ne le v tople-jesenskem oktobru, zmeraj je molek naš potrpežljiv, ljubezniv spremljevalec. Nevsiljivo in neutrudljivo nam pripoveduje o Jezusovem rojstvu in mladosti, o Njegovi trnjevi poti na Kalvarijo, o Njegovi zmagi nad smrtjo in vsem, kar je kakor smrt — nad smrtnim grehom. In ko nam tako niza zgodovinske skrivnosti, važnejše kakor podvigi, sijaj, vojne in mir človeških otrok, nam utrdi pamet in učvrsti srce in ublaži čustva. Zmeraj bolj slutimo lepoto in veličino Marijinega srca, med molkovim pripovedovanjem trgamo cvetice zanjo ob poti molitve. Včasih so naše cvetke vse pokrito s prahom raztresenosti in vsakdanjih skrbi, skoraj sive so kot krizanteme ob veliki cesti, ki veže Tokio s predmestji. Včasih žarijo od zmeraj zahajajočega, a nikdar minljivega sonca čisto svobodnega darovanja. Kakorkoli že, Marija se jih zmeraj razveseli. Saj bi se jih tudi mi, navadni smrtniki, ki še nismo v nebesih. Ljudje, ki vstopijo v Nebeško državo dokončno, na popolen način „reagirajo“ na še tako neznatne izraze pozornosti z naše strani. Zato se Marija veseli jagod in rož sv. venca. Čisto naravno se v naš šopek vpleta tudi drobna vizitka s pečatom kontinentov, na katerih živimo, in s podpisom našega trpljenja, naših upov napol strtih, naših prošenj. Tudi v tem ni molek vsiljiv; ponižno se izrazi, v kar najbolj obvladanih besedah, na splošno, češ: morda pa je

drugod stiska hujša, zlo močnejše, rane odprte... spomni se nas v zadnjem trenutku, v zadnjem spopadu s svojimi slabimi nagnjenji, z zlim okoli nas, in z genialnim hudičem, spomni se nas v trenutku umiranja. Čim dlje živimo na tem svetu, tem bolj spoznavamo razliko med svetniki v nebesih in nesvetniki na zemlji. Upam si trditi, da nihče v nebesih ne pozabi niti ene prošnje, s katero je bil „nadlegovan“; in čim bolj je stvar v čast božjo (o, cele knjige bi bilo mogoče napisati o pravi časti božji, ne o takšni, kakršno tolikokrat slikajo sebični, despotični ljudje), tem silnejša je gotovost, da bo „pozitivno rešena“. Ne mislite, da gre pri tem le za duhovne reči; tudi dinar za sladoleđ in dinar za lepo knjižico in zdravje za teto in zaljubljenost in to in ono, vse je všteto. Da, molitev sv. rožnega venca je velik kapital; odpustkov se pa še sploh nisem dotaknil. Odpustki za nje, ki trpijo v vicah; galantna pomoč vsem, ki smo jih v življenju (lahkomiselno ali resno) imenovali prijatelje; dokaz večnega prijateljstva.

Ves teden si lahko razdelimo v rožnovenski koledar: ponedeljek in četrtek za veseli del, torek in petek za žalostni, sredo in soboto za častitljivega. A v nedeljo? Bolniki, pa tudi zdravi, premorejo včasih v enem dnevu ves rožni venec. In potem? V nedeljo in potem, lahko začnemo znova, s katero koli skrivnostjo; ali pa... začnemo četrti

del, ki bi ga lahko imenovali tudi Delovni del. Pet Jezusovih skrivnosti bi se pri tem lahko spomnili, s peterimi bi se potopili v Jezusovo javno življenje, in sv. rožni venec bo postal Jezusov življenjepis, Mariji, svetnikom, angelom (in tudi nam) v veselje in hvaležna čustva srca. Takole bi lahko imenovali posamezne skrivnosti tega četrtega (ali, logično, drugega) dela:

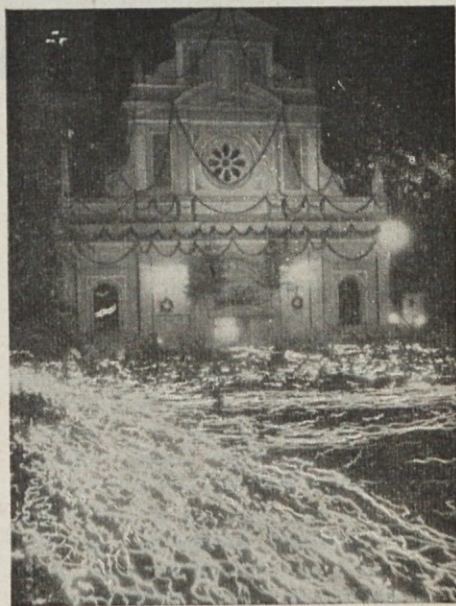
1. Ki je za nas delal v Nazaretu.
2. Ki nam je razodel nebeško kraljestvo.
3. Ki nam je s čudeži pomagal.
4. Ki je Petra postavil za svojega namestnika.
5. Ki nam je podaril Najsvetejši zakrament.

Ali se ne bomo ob prvi skrivnosti spomnili vrednosti dela? In prave rešitve večnega socialnega vprašanja? Pravičnosti, vestnosti, nesebičnosti, klesanja talentov? Ali se ne bomo radovali, vsi, ki smo močni dovolj za javno, bučno, znamenito življenje, a smo „obsojeni“ na skrito, navadno, na videz brezpomembno delovanje? Trideset let Jezusovih ni bilo zastoj. In ne pozabite zgodovine Jezusovega časa, politike in gospodarstva! Vendar, 30 let. Ob drugi skrivnosti se lahko ustavimo pri katerem koli Jezusovem nauku; vsak končno odgrne kopreno z nebeškega kraljestva, vsaj toliko, da nam koristi. Nekaterim tako ugajajo Jezusove prelepe prilike; drugim so pri srcu Njegove jasne, neustrašene smernice; spet drugim na videz drobne besedice, ki pa skrivajo vso globino; n. pr. beseda o Njegovem Srcu, izraz Nebeški Oče, otroci, „gledal sem te bil“ (Natanaelu, in vsem, ki „meditirajo“), dragulji, pekel, angeli. Ali ni zapisano pri sv. Janezu, da Jezusa ljubi, kdor Njegove besede ohrani?

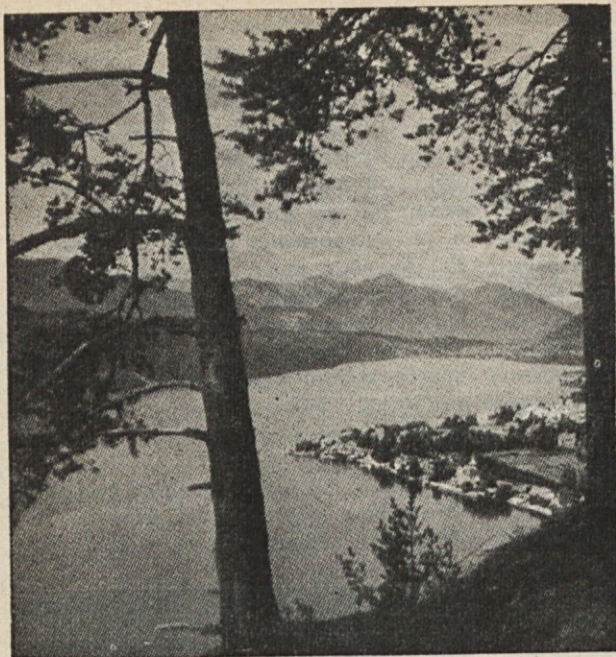
Tretja skrivnost je zmeraj moderna, ker se nanaša na Jezusove čudeže, na tako zgodovinski dokaz Njegove bo-

žanskosti. A Jezusovi čudeži niso suhi, akademski stavki; moč Njegovega Srca, ki ljubi, tolaži, vse premore, zaveseti ob postelji mrtvih, bolnih in potrlih. Dovolj je, da se spomnimo le enega samega čudeža; lahko pa obstojimo ob besedici „pomagal“ in se spomnimo še ostalih čudovitih stvari, n. pr. spreobrnjenja Marije iz Magdale; sv. Avguštin meni, da so duhovni čudeži bolj čudoviti in veličastni kot pa oni, ki jih zaznavamo s svojimi očmi, namreč v nastanku. In ta in oni izmed nas bo pohitel v Lurd in v Fatimo in na Brezje, kjer Jezus po Mariji še zmeraj pomaga s čudeži.

Četrta skrivnost je čisto po Srcu Jezusovem: edinstvo, vidna in kakor jo je bil On zamislil, ne kakršno hočejo

Na Brezjah, naši največji božji poti, je doma slovenska Marija Pomagaj

Millstadtsko jezero na
Koroškem je znano šte-
vilnim Slovencem

vodniki sekt in ločenih cerkva. Eđinost, ki naj združi kočno in resnično ves človeški rod, ne glede na politiko, raso ali zemljo. V tej skrivnosti so skriti zakladi milcsti zvestobe Cerkvi, zaupanja v božje vodstvo, navdihnjenja za duhovniški poklic. Ni ga, ki bi propadel, ako je svoj člcn zasidral ob nepremagljivi Skali.

In zadnja skrivnost? Sv. obhajilo odnosno sv. maša. Jezus ostane med nami. In ako je dovoljeno primerjati pravo, strastno, dolgo, zvesto ljubezen dveh človeških src, primerjati jo s tem darom, več kot največja človeška ljubezen je položeno v odločitev, da nam „pusti“ ta čisto božji Zakrament. Polna hrana za — delo... Delovni del... Ali si moremo pridobiti odpustkov tudi ob tem Delovnem delu? Dejal bi, da.

Saj gre za, premišljevanje Jezusovih skrivnosti, ob spremljavi melodije oče-naša in zdravamarije; in blagoslovljen molek tudi imamo.

Pravi japonski pregovor (iztaknili ga je P. H. Reinirkes S.V.D.): Táma migakazáreba, híkari nashi, t. j. brez brušenja se dragoceni kamen ne sveti. Morda imamo čas le za desetko; izberimo, kar se nam zdi prav. Da le ne obesimo rožne vence na steno — v okras, kot to delajo nekateri v naši japonski četrti. Milosti, ki jih prejemo, tudi one iz zakramentov, so kakor dragoceni kamni, k čakajo nadaljnega brušenja. Sicer ne najdejo stika z našimi mislimi in konkretnimi dejanji, ne morejo prodreti v čustva. Sv. rožni venec je odličen brus.

VLADIR KOS, Japonska

VRNIL SE JE

Francoski zdravnik dr. Lesour je bil tako sovražen veri, da je opustil svoje zdravniško delo in se ves posvetil boju zoper Boga in Cerkev. Imel pa je dobro in verno ženo, ki je neprenehoma molila za njegovo spreobrnjenje. Sklenila se je tudi žrtvovati za svojega moža in Bog je sprejel njeno žrtev. Deset let je trpela hude dušne in telesne bolečine. Ko je pa čutila, da se ji bliža smrt, je poklicala svojega moža in mu rekla: „Pojdi v Lurd, tam boš dobil veliko milost. Postal boš dominikanski duhovnik in boš tudi druge spreobračal.“

Čeprav so bili vsi tisti trenutki, ko je gledal v obraz umirajoči ženi, tako resni, so se mu vendar zdele njene besede tako bedaste in smešne, da se je na glas zasmejal.

Po smrti svoje žene je dr. Lesour hodil svojo pot naprej. V svojih številnih spisih je napadal in sramotil Boga, Marijo in vse, kar je v zvezi z vero.

Nekega dne pa je razločno zaslišal glas svoje žene, ki mu je velel: „Pojdi v Lurd!“ Osupel je pogledal okrog sebe, toda nikogar ni videl. Pozabil je na to in nadaljeval svojo brezverno pot. Toda zopet je nekoč zaslišal prav isti glas: „Pojdi v Lurd!“

Začel je razmišljati ta nenavadni pojav. In odločil se je: „Dero! Pojdem v Lurd, da pred vsem svetom razkrinkam ta kraj laži in sleparij. Svetu hočem pokazati, kako katoliška cerkev ljudi slepari in vara.“

Odšel je v Lurd in začel delo razkrinkavanja. „Opazoval sem,“ — tako sam izjavlja, „vse na lastne oči. Obiskal sem votlino, da bi videl, kaj se tam godi. Videl sem, kako so ljudje prihajali, spoštljivo poklekovali in iskreno molili. Jaz sem stal ob strani in se smehljaj tem naivnostim. Domišljaj sem si, da sem edini izobraženec, ki bi se za nobeno ceno ne uklonil temu praznoverju. Toda računal sem brez Njega, ki more upogniti tudi najtrše koleno in razsvetliti najtemnejšo pamet.“

Kakor da me je nekaj v glavo zadelo, sem se hipoma zavedel, da verujem. Dá, verujem, živo verujem brez vsakega pomisleka. Vse, česar poprej nisem mogel razumeti, mi je postalo jasno in logično. Kakor poprej nisem mogel razumeti, kako je mogoče izobraženemu človeku verovati, tako sedaj nisem mogel pojmovati, kako je spričo jasnih dokazov mogoče biti neveren. Zdrsnil sem na kolena in molil, molil tako pristrčno, iskreno in hvaležno, kot še nikdar prej. Sedaj sem šele spoznal, koliko je morala trpeti moja ranjka žena, ko me je gledala vsega brezvernega, kako ošabno in slepo sem drvel v pogubo. O, da bi bila sedaj poleg mene!“

Tako je popisal svojo vrnitev k Bogu dr. Lesour, ki leta 1939 ni bil več zdravnik, temveč goreč raznanjevalec Marijine lepote in dobročte v redu sv. Dominika.

L. D.

Med izseljenci

Spomini Janeza XXIII. na Ljubljano

Sv. oče Janez XXIII. je v januarju obiskoval vse kongregacije. Med drugimi je obiskal tudi kongregacijo za širjenje vere. Med obiskom raznih uradov je prispel tudi do urada, kjer deluje minutant kongregacije, č. msgr. dr. Belej. Ko je kardinal Agagianian g. dr. Beleja predstavil papežu in mu povedal, da je iz Slovenije, se je sveti oče z msgr. takoj pričel razgovarjati o Sloveniji. Dejal je, da ni bil v Mariboru, pač pa da je bil večkrat v Ljubljani. To v času, ko je bil apostolski delegat v Bolgariji. Nekoč je v Ljubljani opravljal tudi duhovne vaje in sicer pri jezuitih. Papež je dejal, da se ne spominja imena voditelja duhovnih vaj, ve pa dobro, da je bil zelo podoben papežu Piju XI.

V Ljubljani je papež daroval sveto mašo vsak dan pri frančiškanih v cerkvi Marijinega oznanenja. Zelo ga je razveselilo, ko je videl, da je bilo tudi ob delavnikih toliko ljudi pri sveti maši. Papež je še posebej omenil tole podrobnost: „Zelo sem se čudil, ko so se mladi delavci pripeljali s kolesi in jih prislonili nezaklenjene k cerkvi. Po sv. maši pa so zopet sedli na svoja kolesa in odbrzeli na delo.“

Zapadna Evropa

Med slovenskimi naseljenci po zapadni Evropi deluje več slovenskih duhovnikov. Njihovi naslovi so tile:

Anglija: Ignacij Kunstelj, Offley Road 62, London S. W. 9. England. — **Belgija:** Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Liège, Belgique. — Kazimir Gaberc, Place du Nord 23, Charleroi, Belgique. — **Francija:** Nace Čretnik, Jože Flis, Ciril Lavrič, vsi: Rue S. Fargeau 4, Paris XX, France. — Msgr. Valentin Zupančič, rue Claude Debussy 17, Liévin (Pas-de-Calais), France. — Stanislav Kavalarič, Pavillon XII/43, Billy-Montigny (Pas-de-Calais), France. — Anton Dejak, rue Victoire 33, Aumetz (Moselle), France. — Msgr. Stanko Grims, rue Nicolas Colson 24, Merlebach (Moselle), France. — P. Jakob Vučina, 11 Montée Claire-Virenque, Nice (A. M.), France. — **Nemčija:** Dr. Janez Zdešar in Ciril Turk, oba: Mathilderstrasse 18, Oberhausen-Sterkrade, Westf., W. Deutschland. — Dr. Fr. Felc, Hindenburg Str. 20, Esslingen-Neckar, W. Deutschland. — **Nizozemska:** Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Luik .Belgie.

Papeški nuncij med rojaki

Nadškof msgr. Bertoli, ki je od junija 1960 papežev zastopnik v Parizu, je v nedeljo, 26. februarja, prišel med pariške Slovence, ki so do zadnjega kotička naplnili kapelo, kjer se vsako nedeljo zbirajo k sv. maši.

Pri vstopu v kapelo ga je najprej nagovoril direktor slovenskih katoli-

ških misij v Franciji g. Ignacij Čret-nik. V nagovoru je poudaril, da prihaja g. nuncij med nas kot prijatelj, ker je naš narod in naš jezik vzljubil za časa svojega bivanja na nunciaturi v Beogradu. Dr. France Žajdela, slovenski raziskovalec raka na Pasterjevem institutu v Parizu, pa ga je pozdravil v imenu laikov ter mu podaril v spomin podobo Brezjamske Matere božje.

Sv. mašo je daroval g. nuncij sam. Za vse je bilo prijetno presenečenje, ko je po evangeliju spregovoril v domačem jeziku. Dejal je, da je v letih od 1933 do 1938, ko je služboval na nunciaturi v Beogradu, večkrat obiskal Slovenijo in da se je v tem času prepričal o globoki vernosti slovenskega naroda. Vse navzoče je spoštuje, naj to vero ohranijo tudi v tujini.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

RAZLIKE MED VZHODNO PRAVOSLAVNO IN KATOLIŠKO CERKVIJO

Vzhodna pravoslavna cerkev ima 325 milijonov vernikov. Razdeljena je na 16 neodvisnih samostojnih cerkva, nad katerimi izvršuje svojo častno pravno oblast patriarh v Carigradu. Pred razkolom je bilo samo 5 patriarhatov: Carigrad, Aleksandrija, Antiohija, Jeruzalem in cerkev na Cipru. Po razkolu pa se je ustanovilo toliko cerkva, kolikor je bilo tedaj neodvisnih narodov.

Škofje niso poročeni. Duhovniki pa se morejo poročiti pred posvečenjem. Ekumenski patriarh je poglavar pravoslavnega cerkvenega načelstva. Verske resnice zajemajo iz različnih ver (credo), iz odlokov sedmerih prvih ve-

soljnih cerkvenih zborov in iz različnih veroizpovedi.

Mislijo, da je njihova vera edino prava. Odklanjajo vrhovno oblast in nezmotljivost papeža. Trdijo, da Sveti Duh izhaja samo iz Očeta. Verujejo v Evharistijo kakor mi, vendar pravijo, da se spremenjenje ne izvrši takoj po izgovorjenih posvetilnih besedah, ampak šele po epiklezi, to je po molitvi v čast Svetemu Duhu.

Molijo tudi za mrtve, vendar zavračajo vice in da se duše očiščujejo v ognju. Ne priznavajo verske resnice o Brezmadežni, zlasti od tedaj, ko jo je papež proglasil. Krščujejo s potapljanjem. Birmujejo takoj po krstu. Obha-

jajo ljudi pod obema podobama, in to samo štirikrat na leto: o božiču, o veliki noči, binkoštih in na praznik Marijinega vnebovzjetja. Spovedujejo se zelo redko. V slučaju prešuštva dovoljujejo razporoko. Duhovnike posvečujejo s polaganjem rok itd.

Vzhodna pravoslavna cerkev je najbližja katoliški Cerkvi. Pravoslavni kristjani verujejo v vidno cerkev in ji priznavajo, da ima oblast in pravico določevati, kaj je treba verovati. Priznavajo tudi vse knjige svetega pisma stare in nove zaveze. Verujejo v sveto mašo, imajo sedem svetih zakramentov in časte Mater božjo in svetnike.

So še druge vzhodne manj važne

cerkve, kakor: koptska, jakobitska, armenska in nestorijanska cerkev, ki so nastale iz dveh velikih krivoverstev v 5. stoletju: nestorijanizma, ki so ga škofje obsodili na vesoljnem cerkvenem zboru v Efezu leta 431; in monofizitizma, ki ga je obsodil vesoljni cerkveni zbor v Kalcedoniji leta 451.

Cerkvena zgodovina priča, da so v različnih dobah nekateri člani teh cerkva (pravoslavne, nestorijanske in monofizitske) obžalovali ločitev in se zedinili z Rimom. Tako so nastale katoliške unijatske cerkve na Vzhodu. Med temi člani je nekaj Grkov, Italogrkov, Georgijcev, Rutenov, Srbov, Bolgarov in Romunov. Vseh je okoli 6 milijonov.

*Cerkvica vrh goré,
cerkvica bela!
Vsak dan pozdravlja te
duša vesela.*

*Zjutraj že, ko zlati
sonce planine,
srčne pozdrave ti
diham z doline.*

Znani belgijski duhovnik kanonik Jožef Cardijn, ustanovitelj in danes duhovni vodja svetovne organizacije Mladih katoliških delavcev, je po zadnji svetovni vojni že večkrat prehodil Ameriko, Afriko in Evropo. Svoje vtise pe na njemu lasten in zanimiv način popisal. V današnji številki jih deloma objavljamo.

Cerkev pred svetovno revolucijo

Najmočnejši vtis, ki sam ga dobil na potovanju po treh Amerikah, je gotovo ta: da živimo v dobi svetovne revolucije. In ta revolucija je največja v zgodovini, tako po svoji razsežnosti kot po svoji globini. Zares, ne omejuje se na to ali ono celino. Ne zadeva le manjšine, elite izobražencev. Ne nanaša se le na ta ali oni vidik zasebnega ali javnega življenja.

Revolucija, ki jo doživljamo, divja nasprotno po vsem svetu, po vseh celinah, po obeh poloblah, pri vseh rasah in vseh narodih. Zadeva najgloblje plasti vsega prebivalstva, mase, ki so se še do včeraj izgubljale v nerodovitnih степah, domačine najoddaljenejših kolonij, kakor tudi proletariat orjaških mest. Obsega hkrati vsa področja življenjskega udejstvovanja, gospodarsko, socialno, politično, kulturno, družinsko moralno in versko področje. Gre za vprašanje in odločilni odgovor o samem smislu življenja, človeka, sveta, in to z vidika in z ozirom na celotno človeštvo.

Ni treba biti ne velik učenjak ne genij, da odkriješ in premeriš obsežnost in globino te revolucije, ki živo pretresa vse človeštvo. Zelo preprosti, nekam neznatni so znaki, po katerih jo spoznamo. Da pa spoznamo njeno važnost in pomen, moramo pregledati, kakšni so njeni odmevi, kakšne so njene psihološke in globoko notranje re-

akcije i najširših plasteh človeštva širrom zemeljske oble.

NIČ VEČ RAZDALJ!

Prva ugotovitev, ki preseneča potnika, je ta, da ni več razdalj! Prepotoval sem dvesto ur z letalom in preletel več kot šestdeset tisoč kilometrov, in jutri jih bodo preleteli v istem času več kot dvesto tisoč. V eni noči prideš z ene celine na drugo, in v enem dnevu z ene poloble na drugo.

Toda nepomembnost, ki jo ima razdalja za premestitev, ni nič v primeri z nepomembnostjo, ki jo ima razdalja za prenos idej! Ideje, novice, poročila, zmeta kot resnica, zločin kot krepost se danes razširjajo v hipu po vsem svetu in po vsem človeštvu.

„Učite vse narode!“ ni več pove-lje, katerega izvršitev bi zahtevala stoletja. Postalo je trenutna stvarnost. Danes milijoni in milijoni ljudi poslušajo in slišijo istočasno po radiu isti glas, glas Moskve žal bolj kot glas Rima. V ekvatorskem puščavju kot na tečajskem ledu, v slamnatih kočah kakor v palačah, otroci in starci, mladi-na in odrasli, včeraj nekultivirana ljudstva kot najbolj civilizirani ljudje čujejo iste pozive, ista navdušenja, iste pesmi, isto glasbo. Jutri bodo prisostvovali istim gledališčem, istim plesom „blaznih pastiric“!

Gledajo iste filme v kinu, čitajo iste dnevnike, obiskujejo ista nočna zabavi-

šča in iste kavarniške koncerte, iste športne tekme. Indijce, črnce, Kitajce, Japonce, belce — zlasti mase — požira danes kot neizmerno čredo, isto dirkališče in isti prostor za zabave, sledi novicam, poročilom in se jim daje vplivati. In med seboj debatirajo, jih razlagajo in razumevajo vsak s svojo duševnostjo, s svojim umskim in kulturnim razvojem, s svojimi predsodki in s svojimi težnjami!

TEHNIČNI NAPREDEK

Mase so danes priče hitrim, skoraj fantastičnim napredkom moderne tehnike. Z vrtoglavo naglico prestavlja to mase v nov svet, ki preseneča njihovo domišljijo in je podoben učlovečenju nekega novega skrivnostnega božanstva: zlati vek znanosti in tehnike! Le z velikim naporom preprečiš, da te ne začara!

Dvainšestdesetkrat sem pristal z letalom, često potem ko sem preletel več tisočev kilometrov preko Oceana, preko Kordiljerov, Andov, pragozdov, preko oblakov, ponočij in podnevi. Čudi se človek, ki pristaja skozi oblake in meglo in noč na otok, na letališče, in ko vidi pristajati štirimotornik skozi oblake s svojimi štiridesetimi ali petdesetimi potniki in svojo težo trideset, štirideset ali petdeset ton z matematično natančnostjo na koncu betonskega vzletišča, ki ga more edini vzdržati in mu dovoliti sto metrov teka, preden se ustavi pred izkrcevališčem. Zadostovalo bi nekaj centimetrov skoka vstran na čisto razmeščano zemljo, pa bi ga bilo konec in bi nastala smrtna nesreča za vso posadko.

Isto občutje občudovanja te zajame v nebotočnikih, čim dalje bolj visokih in čim dalje bolj širokih. Tri, štiri dvigala, ki morejo dati prostora petdeset, sto osebam, so pogosto uvrščena drug

za drugim in v nekaj sekundah preneso vse obiskovalce ali vse osebe do stotega, stopetdesetega, jutri do dvestotega nadstropja.

Vsi ti napredki so danes dostopni masi, šele včeraj prišli iz step, preprosti in naivni kot otrok. Zaradi reklame, svetlobnih in barvnih oglasov zgedajo vsi ti napredki kakor dobrohotne vile, ki naznanjajo in prinašajo srečo, za katero je treba vse žrtvovati.

SKRAJNA INDUSTRIALIZACIJA

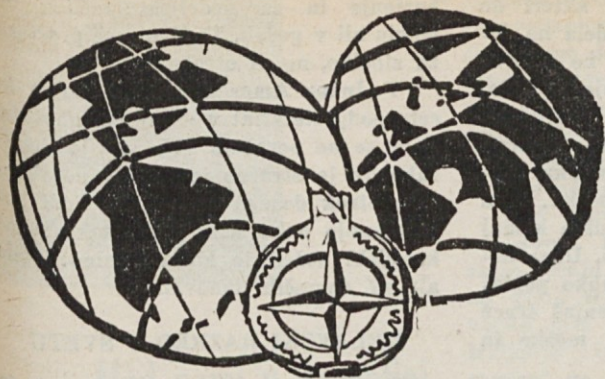
Te znanstvene in tehnične napredke je v korist vseh uporabila skrajna industrializacija. Dežele in pokrajine, večkrat tako velike kot Evropa, prehajajo brez vmesnih stopenj iz najprimitivnejšega poljedelskega gospodarstva v najskrajnejšo industrializacijo. Milijoni ljudi prehajajo v hipu iz dobe nabiranja sadežev v dobo hiperkapitalizma, s svojimi podjetji z deset, dvajset, trideset tisoč delavci, vodenimi od mednarodnih trustov ali od totalitarnih držav.

Vse vmesne stopnje so izginile, gremo iz enega nasprotja v drugo, in to se vrši v najkrajšem času in zajema kar največ oseb. Orjaška mesta nastajajo, se večajo, vlečejo v svoja središča in predmestja neizmerna ljudstva najrazličnejših ras, ljudi vseh barv, ohranjajoč pod površjem in prevleko njihov značaj in njihove prirojene pomanjkljivosti. Neizmerni Babiloni, žal često bolj pokvarjeni kot Sodoma in Gomora, si nabirajo milijone prebivalstva kot za rekord naglice in višine, nezavestno ustvarjajoč med vsemi ugodno okolje za revolucijo.

SVETOVNA POVEZANOST

Vsi ti napor, povezani med seboj vedno bolj nerazvezljiv sveženj, vodijo do svetovne medsebojne odvisnosti, ki ustvarja novo ozračje vzajemnosti in

Kljub razsežnosti
je svet danes vendarle
majhen

edinosti. Svet postaja vedno bolj skupnost ali skupnost skupnosti — če ne ogromna ječa, v kateri se vse stranke med seboj prerivajo, prepajajo in druge na drugo vplivajo.

Vsako odkritje, katastrofa, stavka ali vojna imajo danes skoraj usodne odmeve po vsem svetu. V vseh pogledih — gospodarskem, socialnem, finančnem, vojaškem, kulturnem, moralnem in verskem — postajajo tako vsi narodi kot vse države vzajemne in med seboj odvisne. Odtod velike mednarodne ustanove za varnost, oborožitev ali razorožitev, finance, proizvodnjo, prehrano, higijeno, kulturo, vzgojo in mir. Zato velike svetovne organizacije, ideološke in socialne, ki ne združujejo več elite, ampak najgloblje plasti določenih socialnih razredov, mladine, ljudstva.

V DUHU MATERIALIZMA

In vsi ti činitelji vrtoglavega oblikovanja sveta delajo danes v duhu materializma. Vsi streme za zemeljskim, časnim ciljem in se pri njem ustavijo. Vsi zanemarjajo vprašanje onostranstva, večnosti, duhovnosti.

Imajo ti milijoni ljudi neumrljivo dušo? Ima vsak isto večno usodo?

Imajo od Boga določeno nalogo? Silni tehnični napredki, gigantski napor industrializacije in svetovne vzajemnosti ta vprašanja zanemarjajo, jih skrivajo, se borijo proti njim. To lahko ugotavljamo mesec za mesecem pri organizaciji dela, gradnji mest in celo v kulturi in v vzgoji.

Osupnemo in se ustrašimo, ko ugotovimo odmeve tega na dveh bistvenih popriščih človeškega življenja, na osebi in na družini.

RAZOSEBLJENJE

Tem neštevilnim izkoreninjenim, v tujino poslanim, z nezaslišano lahkoto presajenim masam s pokrajine v pokrajino, z ene dežele ali kontinenta na drugega, grozi, da izgube vedno bolj vso osebnost, vse osebno življenje in vsako osebno prepričanje. Neizmerne črede ljudi žive v čredi, delajo, se razveseljujejo, mislijo in hočejo, čutijo in reagirajo čredoma, često žal brez pa stirja. Vse pomaga k temu: delo na trak skupno stanovanje in često skupna oprava, vzgoja po tisku, radiu in kinu, le zaradi dobička prirejene zabave in razvedrila.

Obiskal sem tovarno, v kateri do skrajnosti pritirana delitev dela na tekočem traku, ki se nikoli ne ustavi, poniža človeka do položaja robota. Krečuje postajajo vedno bolj enostavne, monotone, mehanične: vrtnanje lukenj, vlaganje zakovic, polaganje vijaka, njegova pritrditev, zvarjenje koščka... in trak gre naprej, naprej in pušča komaj toliko časa, da dvigneš glavo. Učna doba postaja vedno krajša. Lahko postaviš druge in med seboj izmenjaš črnce in belce, odrasle in mlade, moške in ženske.

Ni več veselja pri delu, nič več ponosa, nič več stremljenja! Le zaradi dobička prirejeno razvedrilo pa konča s popolnim poživinjajem, kar je delo začelo z razosebljenjem.

UNIČEVANJE DRUŽIN

Morda najbolj žalostna ugotovitev je uničevanje družin. Brez družine ni več osebnosti, ni več družbe.

V Severni Ameriki, zlasti v Združenih državah je nivo življenja višji kot v Evropi. Skoraj vsak ima tam kopalnico. Vedno več jih ima svoj avto, svoj motor. Vsi imajo priprave za ta-

borjenje in za nedeljski počitek ob morju ali v gorah. Toda ni več prostora za zibelko, ne za otroka.

V Južni Ameriki je proletariat in celo podproletariat v skrajnem uboštvu. Tam se ne poročajo več. Število divjih zakonov je strašno in število nezakon-skih otrok dosega tam 80%. Tudi po-mankanje duhovščine v tej tako rekoč katoliški deželi je katastrofalno: malo ali nič domačih duhovnikov.

DELAVSKI RAZRED V SVETU

Ta revolucija dosega svoj višek in najsilnejše učinke v delavskem razredu. Ta postaja kljub nacionalizmu in narodnostnim sporom vedno bolj enoten blok, poln neodoljivih teženj, izzvanih skupno od fizičnih in moralnih činite-ljev, ki smo jih omenili in ki dobe sre-di delavske mase najbolj ugodna tla, ki so dozvetna za vse razbrzdanosti.

Moreče vprašanje, ki vas povsod pričakuje, ki vam ga postavljajo vsi poslušalci, je: „Ali se bo posrečilo de-lavski razred odvrniti od komunizma? Ali bo Cerkvi uspelo znova osvojiti delavski razred sveta?“

MOLITVENA ZVEZA ZA SLOVENSKO DOMOVINO

Molitveni namen za maj

Maja lanskega leta je nek slovenski časopis objavil sledeče porazno vrstice: „Po poročilih osrednjega zdravstvenega urada v Ljubljani je bilo leta 1958 v Sloveniji 7.000 otrok manj kot leta 1950. Ugotovili so, da se je leta 1958 rodilo na vsakih 1.000 prebivalcev le 18 živih otrok. Danes pri-deta na eno družino povprečno komaj dva otroka. Nekatere s štirimi otroki so že redek pojav...“

Ubogi slovenski narod, kaj so naredili s teboj? In kaj bo ostalo za Slovenijo, če bo še dolgo zastrupljala naše ljudi materialistična kuga se-danjega režima?! — Molimo ta mesec in prosimo nebeško Mater Marijo, naj da Slovencem še veliko požrtvovalnih mater s številnimi otroki!

Med nami v Argentini

Gregor Mali 60-letnik

Na praznik sv. Gregorija, 12. marca, je g. župnik Gregor Mali obhajal svojo šestdesetletnico.

Rodil se je v Znojilah pri Kamniku. Po maturi na klasični gimnaziji je vstopil in ljubljansko bogoslovje. V duhovnika je bil posvečen 29. junija 1927, novo mašo pa je imel 10. julija istega leta na Selih pri Kamniku. Njegov novomašni govornik je bil pok. ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman.

Kot kaplan je deloval v Žužemberku in na Vrhniki. Leta 1935 pa je postal župnik na Ajdovcu. V tej fari je skrbel za dušni blagor svojih vernikov polnih 7 let. Tu ga je zatekla tudi komunistična revolucija in tu je doživel tudi vse njeno gorje, saj so mu komunisti pobili celo vrsto najboljših mož in fantov, požgali cerkev, župnišče in šolo in tudi njemu grozili s smrtjo.

Begunska leta je preživel med rojaki na Koroškem. Po prihodu v Argentino je bil sedem let v župniji sv. Amelije v Buenos Airesu. Leta 1956 je po posredovanju g. direktorja Antona Oreja prišel v Slovensko hišo v Buenos Airesu.

Ob svojem 60-letnem življenjskem

jubileju lahko g. župnik Gregor Mali z zadovoljstvom pogleda na dosedaj opravljeno delo, ki je bilo veliko, združeno s številnimi težavami. Na vseh področjih je g. župnik Mali postavil celega človeka. Tako kot katehet, kaplan, župnik, oznanjevalec božje besede, spovednik in tolažnik.

Med nami v Argentini se pridno udeležuje. Poučuje v slovenskem šolskem tečaju, spoveduje, opravija dnevno sveto mašo v slovenski kapeli in veliko piše za naše revije. „Duhovno življenje“ in otroška priloga „Božje stezice“ ga štejeta med najbolj vestne sodelavce.

Gospodu župniku Gregoriju Maliju ob 60-letnici življenja tudi „Duhovno življenje“ kliče: „Na mnogo leta!“

Občni zbori

Mesec marec je bil mesec občnih zborov številnih slovenskih organizacij. V San Martinu je bil izvoljen odbor „Slovenskega doma“, ki mu predseduje g. Polde Novak iz Martin Coronado. Domu v Ramos Mejía predseduje g. Janez Brula. Rojaki v Slovenski vasi pa so izvolili odbor z g. Ignacijem Glinškom na čelu.

Vsekakor pa je bil eden najpomembnejših občnih zborov naše mladine 12. redni občni zbor Slovenske fantovske zveze. Občnega zbora se je udeležilo nad 60 fantov, nekateri pa so poslali pismena pooblastila. Po obširnem poročanju in razgovoru je bil izvoljen odbor delavnih fantov, med katerimi so tile: Jernej Tomazin, predpredsednik; France Markež, podprednik; Ivo Majhen, tajnik; Ciril Selan, blagajnik; Janez Čeč in Matjaž Kunčič, gospodarja. Odborniki pa so: Mehle Lojze, Vivod Božo, Tomazin France in Duh Andrej. Predsednik nadzornega odbora je Jože Prijatelj; razsodišču pa predseduje Franc Vester.

Tri zaobljube

Spisal Janez Jalen

Povest iz Slovenije

Šesto poglavje

ZA ZAPAHI

Od takrat, ko je v krčmi pod Broscem tenente Žorž dognal, da je Leopold Layer poravnal račun s ponarejenimi avstrijskimi bankovci, je stopil na njegovo sled in potuhnjeno vohal za njim kakor pes, ki molče goni divjačino. Začel je koj tisti dan. V Podbrezjah sta z žandarjem Žanom spet razjahala, se pomešala med goste in poizvedovala, pa nista nič opravila. Potem ni minil dan, da bi Žorž ne zasledoval Layerja. Celo slovensko se je začel učiti, da bi vsaj lahko prisluškoval, če ne že govoril. K taki prizadevnosti ga ni toliko priganjala službena vnema, kakor pa nagrada, razpisana ož avstrijskih oblasti za tistega, ki bi ponarejevalce ovadil. V dobrem mesecu mu je uspelo dobiti pismeno dovoljenje, da sme oba slikarja Layerja, Leopolda in Valentina, prijeti.

Tenente Žorž je zbral patrolo. Pozno popoldne je bilo. Pa se je kakor nalašč zabliskalo, trdo zagrmelo in vtila se je ploha. Morali so malo počakati. Dež pa še ni nehal, ko so obkolili žandarji hišo. In še preden so mogli La-

yerjevi zaslutiti, kaj bi utegnilo biti, sta že stopila v slikarsko delavnico tenente Žorž in žandar Žan.

„V imenu Njegovega Veličanstva cesarja Napoleona —“ Leopold je prebledel kakor zid, dobrih deset let mlajšemu bratu Valentinu je pa kašelj pogнал nekaj kapljic krvi v shujšana, je-tična lica.

V kuhinji je Leopoldova žena Marija, ki ji Bog ni dal otrok in jih pri svojih letih tudi ni več pričakovala, pravkar pristavila k ognju v glinastem ljubenskem loncu pest kaše za večerjo. Prisluhnila je pogovoru v delavnici in se hitro spreumela, za kaj gre. Tiho kakor podlasica je smuknila v spalnico, neslišno odprla predalnik, poiskala pod obleko svoj dokaj zajetni nemški molitvenik, v katerem so bili namesto podobice ponarejeni avstrijski goldinarji. Celo nekaj listov je bilo iztrganih, da je mogla več bankovcev skriti v knjigo, molitvi namenjeno. Naj vse brž sežge, sta bila dogovorjena z možem, če bi kdaj tako naneslo. Marija je skri-la molitvenik pod predpasnik in hitela nazaj v kuhinjo. Na pragu jo je pa ustavil tenente Žorž. Nič ni rekel. Samo plosko roko je zapovedovalno dvignil. Mariji so klecnila kolena. Izpod predpasnika so se pa začeli usipati čisto novi in prav nič pomečkani ponarejeni avstrijski bankovci. Nazadnje je padel tudi molitvenik na tla. Marija se je na pol nezavedna opotekla v kuhinjo sesedla na klop za mizo. Saj je sedaj tako in tako vsega konec.

Pa ni bilo. Tenenteju Žoržu se je gospa zasmilila. Ni mogel utajiti pri-rojene francoske vljudnosti. Ozrl se je naokrog, zagledal na polici prazen kozarec, natočil vanj s korcem iz škafavode in ga ponudil gospe Layerjevi. Marija je srknila požirek in se tudi iz

vljudnosti po francosko zahvalila: „Merci!“

Tenente Žorž se je vljudno poklonil in odšel nazaj v delavnico.

Da je morebiti prav tista francoska beseda „merci“ njo samo rešila aretacije in Leopoldu prav precej pripomogla rešiti si kasneje pred sodnijo življenje, sta pa z možem dognala šele čez leta, ko so Francozi že odšli.

Seveda, služba je pa služba. Žandarmerija je pretaknila vso hišo, od korena do slemena, pobrala, kar je pripadalo njej — drugega se ni dotaknila — in nazadnje aretirala oba brata, Leopolda in Valentina. Marijo bi moral tudi, pa jo je tenente proti častni besedi pustil doma z izgovorom, da ne bo hiša čisto zapuščena. Celo tega niso zabranili, da sta aretiranca segla gospe v roko. Marija je seveda glasno jokala, tudi Leopoldu so prišle solze v oči. Valentin je pa samo zamahnil z roko, kakor bi hotel reči, sedaj je pa res vsega konec.

„Marija, moja Marija!“ je segel Leopold ženi v roko. „Na Brezje pojdi! Tam je leta osemnajst sto mošenjski župnik doktor Ažbe prizidal cerkvi svetega Vida kapelo in jo posvetil Mariji Pomočnici. Že procesije jo hodijo moleđovat, naj nas reši večnih vojska. Njo prosi, naj še nam pomaga iz pešči, ki nas je trdo stisnila.“

Leopold si je obrisal solze, poljubil ženo in možato odšel čez prag.

Opešani Valentin je prav tako svačinji segel v roko in se začuda zresnil: „Marija! Odpusti mi, odpusti mi, da sem vaju z Leopoldom spravil v take stiske. Jaz sem začel ponarejati denar in jaz sem vsega kriv.“ Grede je skrivaj stopil svakinji na konec prstov, kakor bi ji hotel povedati, na koga naj pred sodnijo vali krivdo: „Odpusti! Saj videla se najbrž ne bova več.“ Glo-

boko se je sklonil in poljubil Marijino roko. Debela solza je padla na hrbet njene desnice in Marija je glasno zajokala.

In so odgnali v večerno temo brata slikarja Leopolda in Valentina Layerja. Uklenili ju niso, saj so vedeli, da na beg nihče ne misli.

Za slovo je tenente Žorž strumno pozdravil gospo Layerjevo. Marija je pa, kakor bi več ne vedela, kaj dela, še enkrat ponovila: „Merci!“

In je ostala sama in je neutolažljivo jokala in jokala, dokler se ni noč povsem razjasnila.

Kakor bi udaril na veliki zvon, se je zanesla v kranjski večer novica, da so zavoljo ponarejanja denarja zaprli oba brata Layerja, Leopolda in Valentina. Še pred večerom je zašla do malega k vsem ognjiščem in vsem večerjam, prav gotovo pa ni zgrešila nobene stalne mize po gostilnah. Premlevali so jo tudi gorenjski vozarji pri Jahaču:

Za takle prestopke Francozje s smrtjo groze. Groze že, groze. Pa vselej ne narede.

Kakšen denar sta pa ponarejala? Avstrijske bankovce.

Ne bo smrt. Če bi francoske, bi pa druga pesem zapela. Prav sta imela.

In nekateri niso mogli razumeti, zakaj gosposka sploh preganja tiste, ki dobro znajo delati denar.

Saj, čim več denarja bo na svetu, tem boljše bo za reveže. Ti tega ne razumeš.

Kaj bi ne? Iz same nevoščljivosti delajo tako. Gospoda ne privoščijo, da bi se tudi revežu malo bolje godilo.

In so ugibali in besedi z vinom pri-makali pozno v noč. Vsem sta se Layerja smilila in bi šli in se celo stegli za brata slikarja, če bi ju to pozno in že malo vinsko uro gnali v smrt. So

Francoze vsi precej imeli v želodcu. Z Napoleonom vred, ki je njih cestam z mejami daljavo pristrigel, njim samim zaslužek prikratil in hotel imeti še večne priprege.

Da, da, Layerja sta kar prav imela. Samo, da bi se prehudo ne izteklo.

In so odšli spat. Gospodarji v sobe, vozarji na seno, hlapci pa h konjem. Vsi so bili kar dobre volje. Samo brata Layerja v okroglem starem trdnjavskega stolpu na Pungartu, kamor so ju žandarji zaprli, nista bila dobre volje. Valentin se je komaj še privlekel do vrat in menda so ju prav zato zaprli v isto sobo. Da bo bolnik imel vsaj za silo postrežbo, če povsem omaga. Tudi leščerbo so jima pustili goreti. In večerjo so tudi prinesli za oba. Valentin, ki zadnje čase tako ni skoraj nič več jedel, se je niti pritaknil ni. Leopold pa je samo pokusil kisko in krvavo čobodro, v katero je bil nadrobljen star, suh kruh. Samo pokusil je in izpljunil.

Valentin je sedel na trdem pogradu. Hodil je globoko in težko po kratko sapo: „Veš, Polde, z mano je konec. Ne bom več videl belega dne. Zato pa — da bova oba enako govorila. Jaz naj bom čim največ kriv. Če le mogoče vsega, da bo nate manj odpadlo. Začel sem jaz in sem še tebe zapeljal. Če mi prav zavijejo vrat, ne bo dosti škode. Pol ure prej ali kasneje.“ Spet je zakašljaj, siromak.

„Dogovorila sva se in sva hkrati začela,“ je šepetaje ugotavljal Leopold.

„Prvo potezo sem začrtal jaz. Ne boš lagal, če rečeš, da sem jaz začel.“

„To je pa tudi res.“

„Mundus vult decipi, ergo decipiantur — ljudem ni prav, če jih ne varaš,“ je še nekako izdaval Valentin, potem ga je spet posilil kašelji in ga hotel kar zadušiti.

Leopold bi mu rad pomagal, pa ni

imel s čim. Samo globoko je zavzdihnil:

„Sam Bog naju reši, pa Marija Pomocnica z Brezij.“

Neprespana noč na trdem pogradu je bila dolga. Nikoli je ni hotelo biti konec. Kljub kresnim dnevem je bilo v debelem zidovju starega trdnjavskega stolpa hladno. Valentina je zavoljo jetike, ki je šla že proti koncu, vsenavrh tresla še mrzlica. Že davno so se v prepahljih skalah spodaj ob Kokri zadirale kavke, preden je skozi ozke line prisvetilo v samotni zapor toliko dnevne svetlobe, da je Leopold mogel ugasiti leščerbo. Valentina je proti jutru zmoglo in je kljub boleznim malo zaspal. Da bi ga ne zbudil, je Leopold čepel na svojem ležišču tiho kakor miška in premišljal. Skoraj bi se bil spozabil, pa se je še pravočasno spomnil bratove neozdravljive jetike, da ni glasno zanorel:

„Preklete, da je res: v vojski se umetnikom krave muzajo.“ Pa ga je ta trenutek že minila gostilniška šegavost, katero je poznala vsa Gorenjska. Ogorčen je vzrojil in vstal. Že se je hotel sprehočiti in se glasno znesti nad svojo in bratovo nezasluzeno usodo, pa se je spomnil, da Valentin pravzaprav že umira. Obsedel je, potlačil jezo in zaskikal: „Hudič naj vzame tistega prekletega kadeta Napaljona, ki zavoljo oblastiteljnosti poganja stotisoče v bedo in smrt. Z muziko in pozavnami naj pride rogati ponj in ga vzame. Njega, cesarja vseh cesarjev, z njegovo egalitete, libertete in fraternitete vred. Mi mu bomo pa navrgli še vse cesarje in kralje. In če misli, da jaz zavoljo teh osrtnih papirjev svoje duše ne morem več zveličati, naj pa še mene vzame. Samo zadnji naj bom, da se mu za dobroto poklonim in prav lepo zahvalim: „Küss die Hand, Herr Teufel! Ponižno vam obliznem roko prekletj gospod hudič.“

Ni dosti manjkalo, da slikar Leopold Layer v stolpu na Pungartu v Kranju ni planil kljub svojemv speč. mu bratu pokunci, da bi v svoji togoti vse razbil, kar bi dosegel. V današnjih prosvetlenih časih bi rekli, da so mu živci ušli. Kdo bi se čudil. Pa so prav takrat zaročljali ključi in odprla so se vrata. Leopold je potlačil jezo in se še niže sklonil:

„Dobro jutro, meine Herren!“

Kakor bi ga bil zbodel, je vrgel Leopold glavo na kvišku in zagledal med vrati Frtajčka, ječarja že izza stare Avstrije. Pritikljaj so mu vzdeli, ker je še pod prejšnjo gosposko, ko je bilo vse nemško, imel navado reči, če se mu je kdo kaj ustavljal: „Le počakaj! Ti bom že zafrtajčkal!“

Možiček je bil bolj majhne postave in v družbi kaj zabaven. Znal je pa biti tudi osat. Zato ga je Ilirija kar obdržala v službi. Še pred sinočnjim sta z Leopoldom pri Jelenu vrh klanca sedela pri isti mizi.

Frtajček se je nadejal, da se bosta Layerja silno razveselila, ker jima lahko v marsičem pomaga. Silno se je začudil, ko je mojster Leopold položil kazalec desne roke na ustnice, posvaril s „psst“, in z očmi pokazal spečega brata Valentina. Tudi Frtajček je položil prst na ustnice, češ da je razumel. Kljub temu se je Valentin zbudil, si pomel oči in vprašal: Kaj sem mar zaspal?“

„Zavoljo mene spi še naprej. Bom pa kasneje prišel, da se pogovorimo.“

„O, Frtajček,“ se je začudil Valentin. „Za vse na svetu ne bi sedaj spal. Je škoda časa. Vsak dan se mi lahko za vselej zadremlje.“

Pctem je še Frtajček prisedel na pograd. In so se menili, kako bi francosko oblast čimbolj obšli in se je ognili, ko se ji ne morejo več izogniti.

še Valentin je oživel, čeprav je vedel, da stoji že z obema nogama v grobu.

Medtem je sonce prisijalo že celo v celico. Frtajček je pa stopil h gospe Mariji, Leopoldov. ženi, po mleko in pogačo, ne samo za bolnega Valentina, ki drugega ni mogel več uživati, tudi za drugega Leopolda, kateri je od pičle hrane zadnjih let imel tako zdrav želodec, da bi lahko pojedel kosmatega medveda.

Priskutno kiselkasto prežganko so pa izlili v kiblo.

Sedmo poglavje

GROZA V JEČI

Valentin je do dne do dne kar sahil. Zaželel si je duhovnika. Saj še za veliko noč ni opravil svoje dolžnosti. Pa mu ga francoski sodnik ni dovolil, češ da bi po abéju, ki bi se odel v spovedno molčečnost, obtoženec lahko odposlal kakšna tajna navodila za svojo obrambo iz ječe. Saj jima že dovolj gleda skozi prste, ko ju pusti skupaj v isti sobi v zaporu. Pa saj tako in tako ne moreta več tajiti.

Sodnik sicer ni privolil, toliko je bil pa še veren iz mladih let, da povsem odreči ni upal. Samo zaslišati je hotel še prej Valentina. Položil je spis o slikarjih Layerjih na mizo, ga drugi dan do zadnje črke razmislil in si tretje jutro ukazal privedi Valentina. Dva žandarja v visokih napoleonskih triogelnikih sta opešanega jetičnika za podpazuhi privedla in ga posadila na trdo klop.

Sodnik se je Valentina kar ustrašil. Skozi odprto okno je pelo in duhtelo poletno dopoldne, v njegovo sobo pa se mu je zdelo kot da je stopila smrt. Kar pretreslo ga je. Da je to vedel, bi

obtoženca sploh ne bil klical. Še več. Celo žal mu je bilo, da je podpisal ukaz, naj ju primejo. Mar naj bi še malo počakal, da bi prej zgasnil ta siromak, slikar, umetnik, ki je moral iz življenjske stiske začeti ponarejati bankovce. Med kratkim zasliševanjem se je Valentin prej obtoževal, kakor pa skušal tajiti. Sodnika je na tihem postalo sram. Občutil je, kakor bi do kosti od jetike oglodani umetnik in še dokaj bolj nadarjeni brat Leopold v ječi njega obtoževala, kot pomočnika milijonskih umorov v bitkah in v zaledju. Obmolnil je in se zamislil. Ni vedel, kaj naj stori. Za sečaj je naročil, naj Valentina s kočijo peljejo z glavnega trga v Kranju nazaj na Pungart k bratu Leopoldu v zapor.

Ko so vozili mimo rožnenske cerkve, je preko glav prav ta rat prikričala jata črnih kavk, izpod neba je pa sijalo jasno kresno sonce.

Ugasnila je rdeča zarja, ki se je daleč prek neba potegnila od Triglava proti Grintavcu. Gorenjsko ravnino je z deloma posenčenimi, z deloma še stoječimi travniki in z zorečimi žiti vred spokojno pokrila tema. Do dna potrt je mojster Leopold Layer sedel pod brlečo leščerbo na trdem pogradu poleg umirajočega brata Valentina. Odkar so ga pripeljali od zaslišanja, ni več okusil nobene reči, niti kapljice vode ne, in skoraj nič ni govoril, dasi je venomer premikal ustnile. Menda je molil. Sam Leopold se je pa kljub potrtosti malo manj kot jezil.

„Še tega ne puste človeku, da bi se z Bogom spravil. To ti je svoboda! Če bi jo psu podaril za Novo leto, bi do svetih treh kraljev že crknil.“

In sta molčala. Saj povedati si tako nista imela kaj. Sta se bila v stiski zadnjih let že več kot stokrat vse pogovorila.

Kar na polnoči je nekako moralo iti, ko je Valentin dal znamenje, da bi rad nekaj povedal. Leopold je približal uho k njegovim ustnicam, prisluhnil in ujel: „Žejen sem.“ „Kakor Kristus na križu,“ si je mislil Leopold. Molče je vstal in bratu ponudil iz lončenega vrča vode. Pa je bolnik odkimal in zaprosil: „Vina nimaš.“

„Nimam, Tinček,“ ga je pobožal z besedo, kakor včasih otroka. „Nimam, pa ga koj dobiva in če dam dušo za požirek.“ Leopold je trdo pobunkal na vrata.

Kakor bi že čakal, je vstopil Frtajček. Nekaj sta si pošepetala. Možiček je izginil, pa se ves zasopel kmalu spet vrnil z maseljcem črnine, o kateri je vedel, da jo je Valentin rad pil. Natočila sta mu poln kozarec, ki ga je Leopold podržal bratu pred usta. Grede, ko je odpil dobro polovico, več ni mogel, je pa Frtajček na skrivaj vtaknil Leopoldu v žep rdečo mrtvaško svečo, blagoslovljeno na samih Svetih Višarjah, in mu pošepetal: „Še nocoj jo boš rabil.“

Uganil je.

Pređen je mežnar zazvonil dan, je slikar Valentin Layer v kranjskem zaporu svojo dušo izročil Bogu in odšel v kraje, kjer nobena stiska in noben stradež ne moreta nikogar prisiliti, da bi ponarejal denar.

Sredi dopoldneva je prišel v samotno ječo pogledat francoski sodnik. Ni vedel, kaj naj naredi z mrličem. Leopold ga je pravzaprav rešil iz zadrege, ko ga je poprosil, naj mrtvega brata do pokopa pusti pri njem, da se mirno poslovita. Rad mu je ustregel in zamišljen odšel. Po poti pa je preudarjal, kako in kaj bi. Če dovoli slovesen pogreb, se ga bo udeležil ves Kranj in se utegne žalni spoved sprerediti v demonstracijo proti francoski oblasti. Če pa umet-

nika ukaže na tihem pokopati, bo pa sebe kar najbolj osovražil, oblasti mu pa utegnejo še hudo zameriti.

„Kaj bi? — Kaj bi?“

Zazvonilo je poldne. Rdeča višarska sveča, ki jo je Frtajček vtihotapil v zapor in jo je Leopold prižgal bratu ob smrtni uri, je dogorevala. Slikar Leopold Layer je odmolil angelovo češčenje, se v molitvi pobožno spomnil duše svojega rajnega brata in poslušal, kdaj zazvoni mrliču. Pa se zvonovi niso oglasili. Bilo mu je hudo, da bi najraje še on legel poleg Valentina in za vedno zaspal.

Iz zamišljenosti ga je prebudila sveča, ki je dogorela, zacvrčala in ugasnila. Potrkal je na vrata in priklical Frtajčka. „Ne bo ležal v temi, ne,“ je uporno zagotovil debri možiček in, kakor bi imel že vse pripravljeno, je kar koj prinesel križ, dve rumenkljati voščenk v svečnikih in še skodelico blagoslovljne vode z oljkovo vejico vred. In še to je zaupal: „Kranj šeš nič ne ve za Valentinovo smrt. Niti gospa Marija ne. Zato mu ne zvoni. Je strogo prepovedano izdati.“ In je vpričo mrliča potihoma zaklel: „Kaj ta prekleti brezbožni napoleonski jakobinec misli, veči sam vrag.“

Pomlud je očenaš za rajnega, ga pokropil, se pokrižal in rožljaje s težkimi ključi zaklenil vrata. Popoldne, koj ko se je vrnil od kosila v pisarno, ga je poklical predse francoski sodnik. Ukazal mu je, naj o Leyerjevi smrti še naprej molči, naroči pa naj grobarju, naj skuplje jamo v vrsti, ne v kotu za samomerilce. Kupit naj gre črno pobarvano krsto in grede pove tenenteju Žoržu, naj se takoj oglasi pri njem.

Ko je pa Frtajček skušal nekaj omeniti zavoljo zvonjenja, ga je pa kratko zavrnil: „Tudi samomerilcem nič ne zvoni, pa je vseeno vsaj nekaj teh ne-

srečnikov v nebesih.“ Uniformirani Frtajček je strumno pozdravil in odšel izpolnit ukaze.

Najlepše poletno sonce je sijalo nad mestom ob Savi, pod šmarjetno goro in Svetim Joštom. Kdo bi si le mogel misliti, da more sredi te lepote, v starozidnem Kranju, v okroglem stolpu na Pungartu kaka duša trpeti bolj kakor žebelj na cesti.

Znočilo se je. Odzvonilo je Marijino zvonjenje, ne da bi prej zvonilo mrliču. Frtajček je prinesel še dvojce voščenk in večerjo. Ne zaporniške. Iz gostilne. Leopold jo je komaj pokusil, potem se je pa vsa noč nj več dotaknil.

Življenje v starodavnem Kranju se je počasi umirjalo, dokler ni povsem utihnilo. Ob uri duhov je pa v nadarjenem slikarju Leopoldu Layerju ob mrtvem bratu v nedopovedljivi grozi molče zakričala duša.

Upihnil je goreči sveči, sedel na pograd poleg mrtvega brata in se mu zazrl v mrliški obraz, v zaprte oči, kateré mu je bil sam zatisnil. In je mislil in trpel in včasih tudi sam spregovoril:

— Tako, ljubi Tinček — spet mu je bil dobrih deset let mlajši brat kakor otrok — sedaj sva se pa izpopolnila, kakor sva bila hrepenela. Šla sva na Dunaj in pustila trebuh zunaj. Vozila sva se v gondolah po Benetkah in zrasla, da sva s stegnjenimi rokami brez lestve in stopnic s tal dosegla vrh kupole Svetega Petra in se tako razumela, da sva se morala iti hladit na Niderlanden. — Tako bridko mu je bilo, da se je sam sebi posmeoval. Pa ti si že srečen Tinček. Zgrizla sta te pomanjkanje in jetika. Mene pa čakata najraje — zid in krogla. Pa kaj bi še vse hotel naslikati s tem svojim polznanjem, ki sem si ga mogel pridobiti pri očetu. Kapela Marije Pomočnice na Brezjah? —

Postavil je znamenje	257
Prvi maj ima novo vsebino	258
Okno v svet	262
Samo ena je prava pot	264
Tri minute dobre volje	267
Zopet je med nami lepi maj	268
Jastreb in sokol	269
Mati božje previdnosti	270
Zakramenti: kanali milosti	275
Eden od enajstih pripoveduje	276
Termometer naše razgledanosti	277
Sveto pismo	278
Združenje štirih protestantskih cerkva	280
Glas iz Rima	282
Starši morajo sprejeti svoje otroke	284
Pismo sivolasega župnika	286
Poštni nabiralnik	289
Iz mojega dnevnika	291
Spremenil je svoje življenje	294
Od doma	297
Izbira	299
Nadškof Fisher v Jeruzalemu	301
Ljubezniv spremljevalec	302
Vmil se je	305
Med izseljenci	306
Razlike med pravoslavno in kat. Cerkvijo	307
Cerkev pred svetovno revolucijo	309
Med nami v Argentini	313
Tri zaobljube	314

POVERJENIKI

Argentina:
Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:
Marija Mestnik,
C. Postal 7058,
Sao Paulo,
Brasil

U. S. A.:
„Familia“,
3116 Glass Ave,
Cleveland, Ohio

Kanada:
Ivan Marn,
83 Victor Ave,
Toronto,
Ontario

Trst:
Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:
Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia

Avstrija:
Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec.

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
meji (razen Uruguaya)
300 pesov;
za ZDA in Kanado
5 dolarjev;
za Avstrijo 95 šilingov;
za Italijo 2.000 lir;
drugod
protivrednost dolarja.

*Kako je lepo zdaj na sveti,
čast pojmo in hvalo Bogu,*

*ki dal nam je spet doživeti
to rajsko lepoto - - juhu! Stritar*

„Duhovno življenje“ je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Anton Orehar), urejujejo pa dr. Jože Rant, dr. Branko Rožman, dr. Alojzij Starc

Ovitek je risal arh. Marijan Eiletz